

Vladimír Kořínek (1899–1981)

Životní osudy Vladimíra Kořínka

In: Zdeňka Kohoutová (author); Jindřich Bečvář (author): Vladimír Kořínek (1899–1981). (Czech). Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2005. pp. 6–54.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401864>

Terms of use:

© Kohoutová, Zdeňka

© Bečvář, Jindřich

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Vladimír Kořínek, 1965

ŽIVOTNÍ OSUDY VLADIMÍRA KOŘÍNKA

Rodina

Vladimír Kořínek se narodil dne 18. dubna 1899 v Praze na Královských Vinohradech č.p. 450 v rodině Viléma Kořínka, c.k. soudního adjunkta, který byl hlášený v Bílině č. 153 (Duchcov),¹ a Růženy Kořínkové, rozené Sedlecké.² Pokřtěn byl 12. května jako Vladimír Antonín Josef.

Vilém Kořínek se narodil v Jindřichově Hradci č. 63, byl z učitelské rodiny. Jeho otcem byl Josef Kořínek, c.k. gymnaziální profesor, matkou Terezie Platzerová z Jindřichova Hradce. V rodině se říkalo, jak vzpomíná Jana Zachová, neteř Vladimíra Kořínka³, že po předcích z Jindřichova Hradce jsme téměř všichni učitelé.

V Jindřichově Hradci žil též Josef Kořínek (1829–1892), prastrýc Vladimíra Kořínka, autor učebnice *Latinská mluvnice, kterou ku potřebě žáků zvláště nižších a středních tříd gymnasijských sepsal Josef Kořínek, c.k. gymnasijský profesor v Jindřichově Hradci*. Vyšla v pěti vydáních, poprvé roku 1884, naposledy roku 1922,⁴ roku 1926 pak ještě v ukrajinštině.

Pro tetičku⁵ bylo velmi příjemné, že patřila do této rodiny, zvyšovalo to její prestiž mezi kolegy. Podle této učebnice se totiž vyučovalo velmi dlouhou dobu.

Za druhé světové války, když byli všichni nuceni prokazovat svůj původ, se zjistilo, že náš rod sahá k buditeli Františku Martinu Pelclovi. Jeho třetí dcera Karolína se provdala za Josefa Coriho a přes tuto větev jsme spřízněni s biochemikem Carlem Ferdinandem Corim, nositelem Nobelovy ceny za objev tzv. Coriho cyklu, který vysvětluje syntézu glukózy v játrech z kyseliny mléčné vzniklé ve svalch.

Vilém Kořínek a Růžena Sedlecká se vzali dne 19. února 1898 u sv. Ludmily v Praze; měli tři děti – dva syny a jednu dceru. Prvorozený byl Vladimír, následovala dcera Jarmila (nar. 23. 9. 1900), nejmladší byl Antonín (nar. 26. 7. 1906). Všichni žili v Praze na Vinohradech, od 15. května 1915 bydleli ve Slovenské ulici č. 13 (č.p. 1182).⁶ Přestože rodina rozhodně netrpěla nouzí, žila velmi

¹ Vilém Kořínek se narodil 5. ledna 1868 v Jindřichově Hradci, zemřel 8. dubna 1928 v Praze v Národním divadle. Byl radou c.k. zemského soudu (dekr. c.k. ministerstva práva a spravedlnosti z 27. 12. 1912, č. Praes. 4008/15, služební přísahu vykonal 19. 1. 1913).

² Růžena Kořínková se narodila 25. ledna 1871 v Opočně č. 169, zemřela 7. prosince 1957 v Praze. Jejím otcem byl Antonín Sedlecký, c.k. soudní adjunkt, matkou Františka Hlavenská z Královska. Roku 1898 bydlela rodina Sedleckých v Praze na Královských Vinohradech č.p. 450.

³ RNDr. Jana Zachová, CSc., rozená Kořínková, dcera Ing. Antonína Kořínka, Vladimírova bratra. Jejím vzpomínkami prokládáme následující text.

⁴ Toto je poslední vydání, které je uvedeno v rejstříku Národní knihovny v Praze. S velkou pravděpodobností bylo skutečně poslední.

⁵ Olga Kořínková, manželka Vladimíra Kořínka, byla středoškolskou profesorkou latiny a francouzštiny.

⁶ Toto datum uvádí V. Kořínek; na konskripční kartě Viléma Kořínka (Archív hl. města Prahy) je uvedeno datum přihlášky do tohoto bytu k 31. 1. 1917.

skromně; patrně to souviselo s tím, že otec se domohl slušného postavení poměrně pozdě.

Vzpomínám na deník svého otce, kde si zapsal, že když měl svátek, tak měli bábočku a on si směl vzít dokonce dva plátky. To byl pro třináctiletého kluka ohromný zážitek. Tam se opravdu úzkostlivě šetřilo, nic se nesmělo vyhodit.

Dcera Jarmila zůstala svobodná. Rodiče jí vybrali kancelářské povolání, ona si však přála studovat. To se jí nakonec splnilo, stala se středoškolskou profesorkou tělesné výchovy a přírodopisu. Jak již tomu bylo po první světové válce, dostala po ukončení studia umístění, a to do Košic. Později učila v Českých Budějovicích,⁷ kde byla v období po atentátu na Heydricha zatčena. Na dopise na rozloučenou, který napsala rodině, když ji pozvali na gestapo, je písmem Vladimíra Kořínka připsáno, že byla předvolána proto, že přišla do školy v den výročí smrti T. G. Masaryka v černých šatech. Tehdy ji ještě propustili, ale zanedlouho zatklí znovu. Jarmila Kořínková byla totiž členkou odbojové skupiny *Věrní zůstaneme*, která byla za heydrichiády odhalena. Zbytek války strávila v koncentračních táborech Ravensbrück a Birkenau jako vězeň číslo 22791. Hřízy pracovních táborů přežila.⁸

Když přijížděly po 2. světové válce transporty z koncentračních táborů, bratři se střídali a stále na ni čekali. Rodina se obávala, že se již nevrátí, ale nakonec přece přijela. Podle svých slov měla velké štěstí – břišním tyfem se nakazila až na samém konci války. Vrátila se vyčerpaná a její rekonvalescence trvala dlouhou dobu. Později učila na dívčím gymnáziu v Praze, pak působila jako krajská inspektorka v Českých Budějovicích a od roku 1954 pracovala na ministerstvu školství, od roku 1959 byla v důchodu. Koncentrační tábor se však podepsal na jejím zdraví, v pozdějších letech měla zdravotní potíže; zemřela 18. září 1962.

Teta vsutku neměla lehký život. Nikdy se nevdala, ale nakonec si našla partnera, který si jí velmi vážil. S ním žila asi posledních pět let. Zemřela tak, jak bylo v rodině tradicí. Dědeček⁹ zemřel v Národním divadle, dostal srdeční infarkt. Ona taky seděla u nějaké ruční práce a tak ji tam našli. Srdece.

Antonín svého staršího bratra velmi ctil a miloval; vždy drželi pohromadě. I on vystudoval vysokou školu, a to slaboproudou elektrotechniku na ČVUT v Praze, studoval však i v Paříži, kam za ním po ukončení studií v roce 1937 přijela i jeho nastávající, Věra Skorkovská (1913–1966), na delší „předsvatební cestu“. Francii si zamiloval, výborně hovořil francouzsky. Během války pracoval v konstrukci v ČKD jako vedoucí zkušebny, později jako ředitel podniku Pal a nakonec ve Výzkumném ústavu silnoproudé elektrotechniky v Běchovicích.

⁷ Dne 1. září 1934 nabyla příslušnosti v Českých Budějovicích.

⁸ Dne 27. 12. 1944 V. Kořínek píše: *O sestře nemohu napsat nic význačného. Je stále v Mechlenbursku, nyní v Neubrandenburgu v Arbeitslageru, kde prý pracuje v kanceláři. Zdá se, že zdravotně se jí daří dobře. Jen aby zimu dobře přečkala. Vše nebere stále žádného konce. Naše i její očekávání, že o letošních vánocích budeme pohromadě, nás zklamalo.* Fond Šafář Karel, Literární archiv PNP.

⁹ Vilém Kořínek, otec Vladimíra Kořínka.

Jako jediný z dětí Viléma Kořínka měl potomky, syna Vladimíra (1946–2002) a dcery Janu (nar. 1939) a Danielu (nar. 1942). Všechny tři děti vystudovaly vysokou školu, Jana šla částečně ve stopách svého strýce, studovala organickou chemii zpočátku na chemické části matematicko-fyzikální fakulty, z níž se po reformě stala část fakulty přírodovědecké. Antonín Kořínek zemřel 9. dubna 1975.

Poznamenejme, že rodina Viléma Kořínka byla římsko-katolického vyznání; začátkem dvacátých let však všichni tři sourozenci, Vladimír, Jarmila i Antonín, z církve vystoupili.¹⁰

Dětství a středoškolská studia

V letech 1910 až 1918 studoval Vladimír Kořínek na gymnáziu v Hálkově třídě (dnešní Londýnská), kde matematiku a fyziku vyučoval profesor Miloš Kössler (1884–1961).¹¹ Byl výborným žákem, prospíval s vyznamenáním, maturitní zkoušku s úspěchem složil 3. července 1918¹¹ a získal *vysvědčení dospělosti s vyznamenáním*.

Již od prvních tříd gymnasia mne velmi zaujala matematika a fyzika. Jakmile jsem si koupil učebnice těchto předmětů, ihned jsem je doma prostudoval a jejich látku zvládl. Někdy v kvintě jsem objevil sbírku Sammlung Göschen, jejíž svazčky byly dostupné mé kapse. Z této sbírky jsem se učil diferenciálnímu a integrálnímu počtu. A tu měla na můj vývoj vliv první velmi příznivá okolnost: Mým učitelem matematiky a fyziky na gymnasiu byl vynikající učitel prof. Miloš Kössler. Ten když viděl můj zájem, věnoval mi velkou pozornost nejen tím, že mně vysvětloval, čemu jsem nerozuměl, nýbrž půjčil mně tehdy právě vyšlé první vydání Vojtěcha i Weyrův Diferenciální počet. K ústní maturitní zkoušce jsem dostal Taylorův rozvoj pro $\sin x$ kolem počátku. Ten jsem na tabuli napsal i se zbytkem, neboť jsem měl již jakési ponětí o významu zbytku v Taylorově rozvoji.¹²

Ve svém životopise z 16. června 1958 vzpomíná na počátky své lásky k matematice takto:

Od kvarty až do oktávy měli jsme na matematiku a v septimě a oktávě i na fyziku prof. Dr. M. Kösslera, který měl na mne svými krásnými výklady i svou láskou pro matematiku velký vliv. V septimě a oktávě půjčoval mně matematické knihy jako na př. Vojtěchovy Základy matematiky (1. vydání).¹³

Poznamenejme ještě, že V. Kořínek nebyl odveden, vojenské službě se tedy vyhnul.

¹⁰ Vladimír Kořínek vystoupil z církve dne 12. února 1921.

¹¹ Vladimír Kořínek někde uvádí 3. července, někde 4. července. Maturitní zkoušky probíhaly v roce 1918 ve dnech 2. až 4. července; pravděpodobně tedy 3. července vykonal maturitní zkoušku a 4. července dostal vysvědčení.

¹² Úryvek z projevu, jehož rukopis měl Vladimír Kořínek založen u jedné z gratulací ke svým osmdesátým narozeninám. Přestože zde není uvedeno ani datum ani příležitost, při které se chystal promluvit, je pravděpodobné, že se jednalo o projev na oslavě některých jeho narozenin. Byl asi použit vícekrát. Archiv AV ČR, fond V. Kořínek.

¹³ Archiv AV ČR, fond V. Kořínek.

Vysokoškolská studia a doktorát

Vysokoškolská studia zahájil Vladimír Kořinec na podzim roku 1918, stal se posluchačem filozofické fakulty české univerzity.¹⁴ Na své vysokoškolské profesory vzpomínal takto:

Když jsem přišel na fakultu, přednášel prof. Petr právě diferenciální počet. Protože látku z úvodu do diferenciálního a integrálního počtu jsem již znal, mohl jsem velmi dobře sledovat tuto Petrovu přednášku, která nebyla určena prvnímu ročníku. Přednáška se mi velmi líbila a seznámila mne s moderním vědeckým budováním analýzy. Po celou dobu studia jsem poslouchal především prof. Petra a pak též prof. Bydžovského a prof. Kösslera, který se zatím habilitoval. Chodil jsem též na přednášky prof. Rychlíka. Naproti tomu mne nezajímala geometrie, takže jsem byl na přednáškách prof. Sobotky jen naprosto výjimečně.

V semináři mi vybral profesor Petr za téma seminární práce dokázat vzorce pro počet vlastních reprezentací celého záporného čísla rodem ternárních kvadratických forem indefinitních, které uveřejnil v Comptes rendus ... francouzský matematik G. Humbert¹⁵ jen s naznačenými důkazy. Tato seminární práce byla přijata prof. Petrem jako domácí práce státní. Na domácí práci státní z fyziky jsem dostal od prof. Závisky téma: Teorie opalescence.¹⁶

Pod vedením Karla Petra (1868–1950) vypracoval Vladimír Kořinec v roce 1922 svou disertační práci *O reprezentaci celých čísel ternárními kvadratickými formami indefinitními* [K1].¹⁷ Navázal na svoji domácí práci státní a odvodil vzorce analogické Humbertovým vzorcům, ale pro reprezentace přirozených čísel. Jeho disertační práci posuzovali Karel Petr a Bohumil Bydžovský (1880–1969); jejich posudek ze dne 17. ledna 1923 zní takto:

Francouzský matematik G. Humbert uveřejnil v r. 1918 řadu krátkých prací v Comptes Rendus, sv. 166, 167 pojednávajících o reprezentaci záporných, celých čísel formami ternárními indefinitními. Při tom uvádí z velké části jenom výsledky svých úvah, takže nebylo dosud zevrubné odvození oněch výsledků. P. Kořinec v předložené práci dává toto odvození a rozšiřuje výsledky Humbertovy i pro případ obecnějšího Ω , resp. Δ (Humbert uvažoval daný problém za předpokladu, že Ω jest liché, Δ pak buď liché aneb sudoliché). Dále pak pojednává p. Kořinec také o reprezentaci kladných čísel formami indefinitními ternárními a dospívá ku periodám pro reprezentaci celých kladných čísel, známých nám dosud v nejjednodušším případě formy $x_1^2 - x_2x_3$. Při tom propočítává p. Kořinec též několik příkladů numerických.

Práce p. Kořínka jest sestavena přehledně a jasně. Se zřetelem k obtížným vyšetřováním, se kterými jest spojena, projevuje se jí značné math. nadání

¹⁴ Přehled přednášek a seminářů, které měl během svého studia zapsány, je uveden ve faktografických přílohách této monografie. Osvobození od kolejného žádal V. Kořinec s výjimkou posledních dvou semestrů.

¹⁵ Marie-Georges Humbert (1859–1921).

¹⁶ Ze životopisu Vladimíra Kořínka z 16. června 1958, Archiv AV ČR, fond V. Kořinec.

¹⁷ Kolkovaná rukopisná práce o 91 stranách dokončená v prosinci 1922 je v Archivu AV ČR, fond V. Kořinec.

*autorovo, jakož i jeho veliká píle a láska k vědeckému bádání. Pokládá ji tudíž podepsaný za výbornou pro účel jí sledovaný.*¹⁸

Výběr tématu disertace byl ovlivněn seminární prací, kterou Karel Petr v podstatě určil zaměřením prvních vědeckých výsledků Vladimíra Kořínka. Práce z oblasti teorie kvadratických forem publikoval V. Kořínek až do roku 1929 (publikace [K1] až [K8]).

Do dob studií také spadá počátek přátelství Vladimíra Kořínka s Vojtěchem Jarníkem (1897–1970).

*Na fakultě měl jsem to štěstí seznámit se hned na začátku studia s matematikem, který vyrostl později v jednoho z našich prvních moderních matematiků, a který, ač byl o dvě léta starší, stal se mým dobrým přítelem a druhem: Vojtěcha Jarníka. V rozhovorech s Jarníkem jsem se učil, jak je třeba studovat matematiku.*¹⁹

Poté, co s vyznamenáním složil velké rigorosum z algebry a matematické analýzy a malé rigorosum z teoretické fyziky, byl Vladimíru Kořínkovi 30. června 1923 udělen titul doktora přírodních věd, a to již na nově vzniklé přírodovědecké fakultě. Dne 12. května 1923 složil státní zkoušku z matematiky a v zimě 1924 státní zkoušku z fyziky, obě „velmi dobře“; dne 12. prosince 1924 byl uznán za *výborně způsobilého vyučovati matematice a fysice na vyšších středních školách.*

Školní rok 1923/24 strávil Vladimír Kořínek jako stipendista francouzské vlády na Sorbonně (Faculté des Sciences de l'Université de Paris) a Collège de France v Paříži. Navštěvoval přednášky významných matematiků, mezi jinými J. S. Hadamarda (1865–1963), H. L. Lebesguea (1875–1941), P. A. A. Montela (1876–1975), Ch. E. Picarda (1856–1941), zajímaly ho hlavně přednášky z teorie funkcí komplexní proměnné a teorie automorfních funkcí.

Sport

Z toho, co jsme dosud o Vladimíru Kořínkovi řekli, by se mohlo zdát, že veškerý svůj čas trávil studiem. Samozřejmě tomu tak nebylo. Spolu s bratrem často jezdil na Řadov, do tábora u Nového Města nad Metují, kde se scházela tzv. pokroková mládež a inteligence sdružená v Etickém hnutí. Zde se spřátelil např. s prof. Václavem Karfíkem (1904–1981), plastickým chirurgem, prof. Bohuslavem Havránkem (1894–1978) a jeho bratrem prof. Miroslavem Havránkem (1897–1963) a dalšími intelektuály. Na Řadově se seznámil i se svou budoucí manželkou Olgou. Účastníci tohoto tábora se stýkali i později. Tam se uzavírala přátelství i partnerství na celý život.

Vladimír Kořínek o sobě velmi dobře věděl, že není příliš prakticky zaměřený a soustřeďuje se často jen na jednu jedinou věc, na svou odbornou práci. Snažil se proto rovněž věnovat sportu, utužovat zdraví a udržovat kondici. V mládí

¹⁸ Archiv UK, osobní složka Vladimíra Kořínka. Poznamenejme, že na posudku je omylem uvedeno datum 17. 1. 1922.

¹⁹ Úryvek z projevu, jehož rukopis měl V. Kořínek založen u jedné z gratulací ke svým osmdesátým narozeninám. Archiv AV ČR, fond V. Kořínka.

pěstoval horolezectví, lezl na pískovcových skalách Českého ráje (ještě v době druhé světové války). Jezdil také na kanoi, ale jak říká jeho neteř, byl to takový kanoista, který ... *když se vyhýbal jednomu štru, narazil do druhého.*

To byly sporty jeho mládí. Do pozdního věku zůstala Vladimíru Kořínkovi láska k vysokohorské turistice, která byla blízka i jeho manželce. Dalším sportem, který pěstoval po celý život, bylo lyžování. Na hory jezdil rád i se studenty jako pedagogický dozor.

Počátek pedagogické činnosti

V červenci 1923 podal V. Kořínek žádost o místo suplujícího středoškolského profesora:²⁰

Ministerstvu školství a národní osvěty v Praze.

Podepsaný dr. Vladimír Kořínek žádá za laskavé udělení místa suplujícího profesora pro skupinu: matematika a fyzika na střední škole a uvádí ke své žádosti tyto okolnosti:

Narodil se dne 18. dubna 1899 na Kr. Vinohradech. Jest národnosti české a příslušný do Prahy. V letech 1910 až 1918 studoval na gymnasiu na Kr. Vinohradech, kdež roku 1918 maturoval s vyznamenáním.

V letech 1918–1923 studoval na přírodovědecké fakultě university Karlovy matematiku a fyziku. Na jaře roku 1921, dne 17. března vykonal filosoficko-pedagogickou zkoušku. Dne 12. května 1923 vykonal zkoušku z matematiky pro vyšší střední školy s prospěchem velmi dobrým.

Podepsaný zamýšlí se věnovati učitelské dráze na střední škole a proto žádá, aby mu bylo laskavě uděleno od začátku příštího školního roku t. j. od 1. září 1923 místo suplujícího profesora pro matematiku a fyziku na střední škole. Protože však v prosinci hodlá složiti státní zkoušku z fyziky a nabýti tak úplné aprobače, žádá, aby byl ponechán na některé střední škole v Praze, aby se mohl na zkoušku řádně připravit, a dovoluje si podotknouti, že bydlí u svých rodičů na Kr. Vinohradech, takže o byt má v Praze úplně postaráno.

V Praze, dne 17. července 1923.

*Dr. Vladimír Kořínek
Praha-Vinohrady Slovenská 13.*

Po návratu z Paříže působil Vladimír Kořínek od 1. října 1924 do 30. září 1925 jako nehonoraný asistent matematického semináře na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Zastupoval Vojtěcha Jarníka, který měl v té době placenou dovolenou a studoval v Göttingen. Současně vyučoval asi 10 hodin týdně matematice a fyzice na gymnáziu v Londýnské ulici na Královských Vinohradech, kde dříve studoval. Snažil se získat perspektivní zaměstnání. Později ve svém článku *Karel Petr – učitel* [K59] napsal:

Počet asistentkých míst byl sice po 28. říjnu značně zvětšen, přesto dostat takové místo nebylo snadné. Matematický seminář Karlovy university měl tehdy

²⁰ Žádost je uložena v osobní složce V. Kořínka v Archívu UK.

jen jednoho neb dva asistenty. Značně větší počet asistentkých míst pro obor matematiky byl na Českém učení technickém v Praze. A tu se Petr usilovně staral o to, aby ti z jeho žáků, které pokládal za schopné vědecké práce, taková místa dostali. Sám měl v patrnosti, kdy bude které místo na technice uprázdněno, a nesčetné byly jeho přímlyvy u kolegů z techniky, aby toho neb onoho mládence vzali si za asistenta na uprázdněné místo ve svém ústavě. A tak to byla především Petrova zásluha, že mnozí z našich matematiků ve svých mladých letech dostali místa, na nichž měli dosti času ke studiu i vědecké práci.

Vladimír Kořínek vycházel z vlastních zkušeností; i on byl totiž v situaci, kdy potřeboval získat řádné asistentké místo. Když nastoupil dne 1. října 1925 jako asistent II. fyzikálního ústavu ČVUT (Ústav teoretické fyziky pro vysokou školu strojího a elektrotechnického inženýrství a vysokou školu chemicko-technologického inženýrství), který vedl prof. Václav Felix (1873–1933), bylo to, jak sám říká, *na velkou přímlyvu prof. Petra*. Pracoval zde dva roky (ve školním roce 1926/27 byl přednostou ústavu prof. František Nachtikal (1874–1939)). Poté nastoupil dne 1. října 1927 jako asistent II. ústavu matematiky ČVUT pro vysokou školu strojího a elektrotechnického inženýrství, jehož přednostou byl Karel Rychlík (1885–1968).

Roku 1928 se V. Kořínek zúčastnil na vlastní útraty Mezinárodního kongresu matematiků v Bologni; přednesl příspěvek E. Schoenbauma (1882–1967), který se kongresu nemohl zúčastnit.

Na podzim roku 1929 odjel na zahraniční pobyt do Hamburku. V projevu, který byl již dvakrát zmíněn, říká:

Když jsem vstoupil na universitu na podzim r. 1918, dostal jsem se od prof. Kösslera k jinému vynikajícímu učiteli, k prof. Karlu Petrovi. Ten se o své schopné žáky pečlivě staral. Sledoval bedlivě i po státních zkouškách mé práce a později mi opatřil Rockefellerovo stipendium ke studiu ve velkém algebraickém studiu v Hamburgu.

Na univerzitě v Hamburku (Naturwissenschaftliche Fakultät der Universität Hamburg) strávil Vladimír Kořínek školní rok 1929/30, a to především u profesorů E. Artina (1898–1962) a E. Heckea (1887–1947). Studoval zde abstraktní algebru, pracoval v teorii hyperkomplexních čísel a v teorii asociativních algeber.

Po návratu z Hamburku působil dál jako asistent II. ústavu matematiky, a to až do 30. dubna 1931.²¹ Na své asistentké působení u Karla Rychlíka rád vzpomínal:

Bylo to ideální místo pro mladého vědeckého pracovníka. Velký matematický zájem prof. Rychlíka projevoval se také v tom, že s velkou účastí sledoval mou vědeckou práci. V rozhovorech s ním jsem mohl čerpat mnohý podnět k vlastní práci a vydatně jsem využíval jeho rozsáhlých vědomostí a jeho znalostí a přehledu o matematické literatuře.

²¹ Informace o Kořínkově působení na ČVUT viz *Program ČVUT v Praze na studijní rok 1925/6 ... 1930/1*.

Když jsem chtěl jet na studijní rok 1929–30 k prof. Artinovi do Hamburgu, velmi ochotně mně vyhověl a spokojil se s tím, aby můj zástupce byl matematik bez aprobace. Po mém návratu s velkým zájmem poslouchal vyprávění o mém pobytu v Hamburgu. Vypůjčil si ode mne zápisy přednášek prof. Artina, protože obsahovaly originální, nepublikované věci a sám je důkladně pročetl.

Na tu dobu svého života, kdy jsem byl asistentem u prof. Rychlíka, nikdy nezapomenu, neboť jemu vděčím, že jsem mohl jako mladý matematik ve velmi příznivých poměrech studovat a pracovat.²²

Státní úřad statistický

V roce 1930 a 1931 byly vyhlídky na další akademickou dráhu i po habilitaci velmi slabé. Proto jsem se, ač s těžkým srdcem, rozhodl odejít jakožto úředník statistickovědecké služby do Státního úřadu statistického, kdež jsem nastoupil 1. května 1931 ...²³

Krátce po nástupu začal pracovat v *populačním odboru*, který tehdy vedl doc. Antonín Boháč.²⁴ Hlavní činnost Vladimíra Koříneka ve Státním úřadu statistickém spočívala v přípravě československých tabulek úmrtnosti sestavených z materiálu získaného při sčítání lidu v roce 1930.

Ačkoli tyto práce odváděly mne do značné míry od práce v čisté matematice, pro níž jsem byl zaujat, mám na tehdejšího svého šéfa Doc. Dr. Ant. Boháče a na práci pod jeho vedením krásné vzpomínky.²⁵

Dne 14. prosince 1932 byl V. Kořínek povýšen na ministerského komisaře, dne 1. ledna 1934 pak na vrchního ministerského komisaře ve skupině úředníků vědecké statistické služby.²⁶

V tomto období publikoval jak vědecké práce z teorie hyperkomplexních čísel (tj. [K9] až [K12]), tak články související s jeho prací na tabulkách úmrtnosti (tj. [K26] až [K29]). Zároveň studoval matematiku, hlavně teorii grup a abstraktní algebru. Ve Státním úřadě statistickém byl zaměstnán až do 30. září 1935.

Habilitace

Dne 28. ledna 1931 podal Vladimír Kořínek žádost o habilitaci na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity. Jako habilitační práci předložil spis *Kvadratická tělesa v kvaternionových okruzích* [K9]. Tři témata, která navrhl na svoji habilitační přednášku, byla:

1. *Rozklad ideálů v primideály v obecných komutativních okruzích,*

²² Koncept projevu předneseného V. Kořínkem dne 3. 6. 1968 na pohřbu K. Rychlíka, Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

²³ Ze životopisu V. Koříneka z 16. června 1958, Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

²⁴ Antonín Boháč (1882–1950), český statistik a demograf, od roku 1934 viceprezident Státního úřadu statistického.

²⁵ Z téhož životopisu.

²⁶ Viz *Statistický obzor* 1932, str. 278 a 279, 1933, str. 172, 1934, str. 277, 1936, str. 144.

2. *Novější výsledky z teorie nekonečných grup,*
 3. *Základy aritmetické teorie algebraických funkcí.*

Program svých přednášek pro prvních šest semestrů navrhl takto:

- Úvod do moderní algebry (2 semestry),*
Základy teorie čísel (2 semestry),
Aritmetická teorie algebraických těles (2 semestry).

K posouzení jeho žádosti o habilitaci byla dne 12. března 1931 sestavena komise složená z Karla Petra, Bohumila Bydžovského a Miloše Kösslera.²⁷ V referátu této komise ze dne 20. dubna 1931 se vedle životopisných údajů a přiblížení výsledků Kořínkovy habilitační práce mimo jiné říká:

Habilitační práci prokazuje p. Dr. Kořínek všestrannou znalost četné příslušné literatury; ačkoliv spadá do doby nejnovější, osvojil si plně její výsledky. Úvahy jeho jsou bystré i sestaveny v přehledný celek při postupu přesně logickým a podány v důsledku toho ve tvaru snadno přístupném, ačkoliv úkol, který řeší, jest dosti obtížný. Můžeme plným právem na základě této práce zařaditi p. Dra Kořínka mezi vážné a úspěšné badatele ve vědě matematické. Ostatní práce, které dříve vydal, soud tento plně potvrzují. . . .

Vědecké práce p. Dra Kořínka, jak z uvedeného jest patrno, jsou takového druhu, že jest plně oprávněn návrh, který podepsaní členové komise činí, aby p. Dr. Kořínek byl připuštěn k dalším stadiím řízení habilitačního.²⁸

Kolokvium proběhlo dne 21. května, přednáška na zkoušku 11. června. Jejím tématem byly *Základy aritmetické teorie algebraických funkcí*. Protože Vladimír Kořínek vyhověl všem požadavkům, byla mu udělena „*venia docendi*“ pro matematiku na přírodovědecké fakultě. Svou habilitační práci zahájil výzkum v oblasti teorie algeber, který mu později přinesl nemalý úspěch a mezinárodní uznání.

Ministr školství a národní osvěty potvrdil dne 11. září 1931 usnesení profesorského sboru o udělení docentury; děkanát sdělil tuto skutečnost V. Kořínkovi dne 17. září. Již v zimním semestru školního roku 1931/32 Vladimír Kořínek na fakultě vyučoval, své pedagogické působení zahájil dvouhodinovou přednáškou o teorii grup. Vzhledem k tomu, že byl zaměstnán ve Státním úřadě statistickým, oznámil děkanát dne 22. října 1931 tomuto úřadu, že V. Kořínek byl na fakultě připuštěn za soukromého docenta matematiky, a požádal, aby mu *úřad vyšel vstříc při konání učitelské působnosti na universitě*.

Dne 14. prosince 1931 požádal Vladimír Kořínek o přenesení své habilitace na vysokou školu strojního a elektrotechnického inženýrství a na vysokou školu speciálních nauk ČVUT. Do komise pro jeho habilitaci byli zvoleni Karel Rychlík, František Rádl (1876–1956) a Václav Hruška (1888–1954). Kořínkovu habilitační práci *Kvadratická tělesa v kvaternionových okruzích* [K9] posuzovali K. Rychlík a V. Hruška. Karel Rychlík se soustředil zejména na výsledky Kořínkovy habilitační práce, v závěru svého posudku uvedl:

²⁷ Poznamenejme, že Karel Petr posuzoval Kořínkovu práci [K9] pro vydání v Rozpravách ČAVU.

²⁸ Referát o žádosti p. dra Vladimíra Kořínka za habilitaci z matematiky. Archív UK, osobní složka Vladimíra Kořínka.

Kdežto o „číselných teoriích“ pro tělesa rozmanitého druhu pojednává řada prací a tyto jsou v podstatě vybudovány, je dosud velmi málo známo o číselných teoriích pro okruhy, speciálně pro okruhy nekomutativní a obsahující dělitele nuly. Předložená práce zabývá se z tohoto stanoviska okruhy kvaternionovými a dosahuje tu řady nových a zajímavých výsledků. . . .

Předloženou práci považují jako zcela vhodnou práci habilitační.

Naproti tomu Hruškův posudek ze dne 11. listopadu 1932 je zaměřen spíše na možné aplikace výsledků, které ve své habilitační práci V. Kořínek sepsal:

Výsledky bádání p. RNDra V. Kořínka, uveřejněné v předložené jeho habilitační práci, sotva bude možno kdy přímo aplikovati v některé vědě technické. Obor však, v němž pracuje, souvisí dosti úzce s různými eminentně praktickými otázkami. . . . Druhý možný směr užití kvaternionů v aplikované matematice spočívá v jejich interpretaci ve více rozměrných prostorech, asi tak, jako obyčejná komplexní čísla interpretujeme body nebo vektory v rovině. Tato interpretace se, jak známo, velice osvědčila v elektrotechnice střídavých proudů, konformním zobrazení a j. Jelikož vícerozměrné prostory se jeví čím dále tím užitečnější k interpretaci všude tam, kde jde o více než tři proměnné (na př. v teorii relativity), jest zcela pravděpodobné, že by se zde mohlo dosáhnouti určitých zjednodušení užitím kvaternionů pro prostory čtyřrozměrné a hyperkomplexních čísel, zobecnění to kvaternionů, pro prostory o ještě více dimensích.

Kvalifikace p. RNDra Kořínka ve vědeckém bádání jest nepochybná dle předložené práce, ačkoliv se v ní zabývá pouze jednoduššími kvaterniony. Mám ji za zcela vyhovující habilitační práci a připojuji se plně k posudku p. prof. Ph.Dra Rychlíka.²⁹

Jako téma přednášky na zkoušku stanovil profesorský sbor Vladimíru Kořínkovi téma *Moderní směry v počtu pravděpodobnosti*. Komise pro habilitaci se na schůzi dne 7. března 1932 jednomyslně usnesla, aby p. kandidátu byla dána *dispens od doktorátu věd technických vzhledem k jeho doktorátu přírodních věd*.³⁰ Vzhledem ke kladným posudkům habilitační práce, prominutí habilitačního kolokvia a *vyhovující a to jak po stránce formální, tak i věcné* přednášce na zkoušku, mohla být Vladimíru Kořínkovi udělena „*venia docendi*“. Udělení hodnosti mu ministr školství a národní osvěty potvrdil výnosem ze dne 19. dubna 1933.³¹

Jmenování mimořádným profesorem

Dne 10. května roku 1931 zemřel profesor Jan Sobotka (1862–1931) a na přírodovědecké fakultě UK se tak uvolnilo místo profesora matematiky. K podání návrhu na obsazení stolice matematiky byla jmenována komise ve složení: Karel Petr, Bohumil Bydžovský, Miloš Kössler, Vojtěch Jarník a Václav Hlavatý

²⁹ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

³⁰ Zápisy profesorského sboru vysoké školy strojího a elektrotechnického inženýrství, 1932. Archív ČVUT.

³¹ V programech ČVUT je V. Kořínek veden mezi soukromými docenty vysoké školy strojího a elektrotechnického inženýrství v letech 1934/35 až 1939/40; neměl však vypsanou žádnou přednášku.

(1894–1969). Komise doporučila obsadit uvolněné místo Vladimírem Kořínkem. Potřeba obsazení uvolněné stolice byla tím větší, že v brzké době měl odejít na odpočinek i Václav Láska (1862–1943), profesor užité matematiky. Návrh na jmenování Vladimíra Kořínka mimořádným profesorem je velmi podrobný:

Podepsaná komise, uváživši otázku obsazení stolice matematiky uprázdněné úmrtím prof. Sobotky, usnesla se jednomyslně navrhnouti profesorskému sboru, aby byl předložen ministerstvu školství a národní osvěty návrh na jmenování pana soukromého docenta Dra Vladimíra Kořínka mimořádným profesorem matematiky na přírodovědecké fakultě Karlovy university. Při tom by učitelský příkaz jeho zněl přednášeti čtyři hodiny týdně Úvod do diferenciálního a integrálního počtu a tři hodiny týdně vedle toho o svém oboru.

Svůj návrh odůvodňuje komise takto:

... Tak například v tomto semestru konají profesori matematiky podle svých učebních úvazků 25 týdenních hodin matematických přednášek, z toho je věnováno plných 15 hodin přípravě k první státní zkoušce, pouze 7 hodin týká se látky, vyžadované u druhé státní zkoušky a dokonce jen tři hodiny jsou věnovány speciálním přednáškám, z nichž nadaní posluchači mají čerpati podněty k samostatné vědecké práci. ...

Na základě vylíčené vědecké činnosti pana doc. Kořínka dospěla komise k názoru, že doc. Kořínek je po stránce vědecké plně kvalifikován k tomu, aby mohl býti profesorem matematiky na naší fakultě.

Těž o učitelských schopnostech pana doc. Kořínka mají podepsaní příznivé mínění; četné přednášky, které konal na týdenních schůzích Jednoty čs. matematiků a fysiků, byly vždy obsahově cenné a formálně pečlivě připraveny. ...

Z předešlého je patrné, že návrh komise na jmenování doc. Kořínka mimořádným profesorem matematiky je dostatečně odůvodněn; je však ještě uvážiti, zda by nebylo snad možno naléztí jiného kandidáta, ještě vhodnějšího. Zde přicházejí především v úvahu veškeri matematikové, kteří jsou již profesory na jiných českých vysokých školách mimo Karlovu universitu. Na prvním místě je jmenovati prof. Masarykovy university E. Čecha, jehož naprosto výjimečná vědecká kvalifikace byla oceněna ve zprávě minulé komise. ... Ježto však návrh na jmenování prof. Čecha nedosáhl v profesorském sboru naší fakulty většiny a ježto dále není za dnešních poměrů naděje, že by ministerstvo mohlo vyhověti některým oprávněným požadavkům prof. Čecha, nepovažuje komise za účelné, opakovati návrh na jmenování profesora Čecha.³²

O tomto návrhu hlasoval profesorský sbor na schůzi dne 21. dubna 1932; návrh byl jednomyslně přijat, a tak dne 27. dubna téhož roku žádal děkan August Žáček (1882–1961) ministerstvo o jeho schválení. Vzhledem k hospodářské krizi a úsporné politice vlády byl Vladimír Kořínek jmenován mimořádným profesorem až roku 1935.

Na školní rok 1933/34 požádal Karel Petr o dovolenou pro letní semestr, neboť zamýšlel sepsat učebnici algebry. Protože nebyl jiný docent, který by

³² *Návrh na jmenování pana soukr. doc. Dr. Vladimíra Kořínka mimořádným profesorem matematiky, Archiv UK, osobní složka Vladimíra Kořínka.*

mohl vést přednášku z algebry pro první a druhý ročník, požádal děkanát dne 1. června 1933 presidium Státního úřadu statistického, aby mohl jejich zaměstnanec Vladimír Kořínek přednášet dvakrát v týdnu na univerzitě. Žádosti bylo vyhověno již dne 14. června a V. Kořínek v letním semestru Petrovu přednášku opravdu převzal.

Státní úřad statistický byl velmi vstřícný, pokud se jednalo o uvolňování Vladimíra Kořínka, a to nejen pro přednášky na fakultě. Bylo vyhověno i žádosti o delší Kořínkovu dovolenou ke studijní cestě do SSSR.³³ Uskutečnila se v září roku 1935. V. Kořínek pobýval jeden měsíc na univerzitách v Moskvě, Leningradě a Kyjevě; cestu podnikl společně s docentem Masarykovy univerzity Bohuslavem Havránkem, lingvistou, kterého znal z Etického hnutí; zúčastnil se i topologické konference na moskevské univerzitě. V té době navázal kontakty se sovětskými matematiky, zejména s Alexandrem Gennadievěm Kurošem (1908–1971). Od roku 1935 byl členem *Společnosti pro kulturní a hospodářské styky se SSSR* a pracoval v její vědecké sekci.

Rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 21. srpna 1935 (tedy krátce před cestou do SSSR) byl Vladimír Kořínek jmenován mimořádným profesorem matematiky na Univerzitě Karlově, a to s účinností od 1. října 1935. Byla mu stanovena učební povinnost *konati ze svého oboru přednášky a cvičení v rozsahu odpovídajícím potřebám university, nejméně však 5 hodin týdně v každém semestru, vedle potřebných cvičení*. Vzhledem k tomu, že byl V. Kořínek stále zaměstnán ve Státním úřadu statistickém, požádalo ministerstvo presidium tohoto úřadu o Kořínkovo uvolnění.

Fakultní komise pak dne 16. října 1935 stanovila Kořínkovy konkrétní učební povinnosti takto:

1. přednáška „Úvod do počtu diferenciálního a integrálního“ 4 hodiny týdně v každém semestru,

2. speciální přednáška z jeho oboru 3 hodiny týdně v každém semestru, mimo to v každém semestru praktická cvičení z matematiky v rozsahu 2 hodiny týdně.

Návrh byl předložen ministerstvu ke schválení dne 6. listopadu 1935 a od letního semestru 1935/36 začal Vladimír Kořínek přednášet jako mimořádný profesor. Byl mu přidělen plat mimořádného vysokoškolského profesora 1. stupně:

služné	30.600 Kč ročně,
činnové	6.600 Kč ročně.

Od října 1938 pobíral služné 2. stupně, které činilo 33.600 Kč hrubého ročně.

Předválečné období

Roku 1936 se V. Kořínek zúčastnil Mezinárodního kongresu matematiků v Oslo; na kongresu ještě byli B. Bydžovský, V. Hlavatý a V. Jarník z české univerzity Karlovy a K. Dusl (1884–1948), J. Svoboda (1884–1941) a J. Vojtěch (1879–1953) z ČVUT. V té době se věnoval teorii grup (práce [K13] až [K16]).

³³ Tuto žádost podal děkan fakulty dne 12. srpna 1935.

Od 1. března 1936 byl V. Kořínek členem *zkušební komise pro učitelství na školách středních* a od 7. května 1936 *odborným examinatorem pro matematiku*.³⁴

Poznamenejme, že od 1. října 1937 do 31. března 1938 vedl filozofický seminář za prof. V. Hlavatého; za tento mimořádný úvazek obdržel honorář 2.000 Kč.³⁵

Dne 21. října 1937 byla zvolena komise, která se měla zabývat převzetím aktivit Karla Petra, který měl dne 30. září 1938 odejít do výslužby. Jejími členy byli Karel Petr, Emil Schoenbaum, Vojtěch Jarník, Miloš Kössler a Vladimír Kořínek.

*Komise se sešla za účasti všech členů ... dne 24. března 1938 o 10 hod. a usnesla se jednomyslně navrhnouti, aby vedením semináře a prosemináře, jež se svolní odchodem prof. K. Petra na odpočinek, byl prozatímně až na další pověřen prof. Vl. Kořínek, a to od počátku zimního běhu 1938–9.*³⁶

Profesorský sbor návrh komise dne 31. března jednomyslně přijal, a když tento návrh schválil dne 7. května 1938 ministr školství a národní osvěty, začal Vladimír Kořínek od školního roku 1938/39 vést matematický seminář a proseminář.

Druhá světová válka

Pedagogická dráha Vladimíra Kořínka byla násilně přerušena v roce 1939; dne 17. listopadu byly české vysoké školy nacistickými okupanty uzavřeny. V. Kořínek pracoval doma, ministerským výnosem ze dne 11. července 1940 byl dán z moci úřední *na dovolenou s čekatelným* a to s platností od 31. července 1940. Čekatelné činilo 33.600 korun ročně, tj. stejně jako služné, které mu náleželo před válkou, navíc měl drahotní příplatek 1.200 korun ročně. Vladimír Kořínek však na pedagogické působení zcela nerezignoval. I během okupace se stýkal s bývalými studenty, pomáhal jim při dalším vzdělávání, případně s přípravou jejich disertace. Jedním z těch, kdo za války připravovali svoji disertační práci, byl například Ladislav Svante Rieger (1916–1963), který brzy po válce obhájil disertaci nazvanou *O uspořádaných grupách*.

Mnohem širšímu okruhu „studentů“ byl určen Kořínkův *Návod ke studiu algebry pro začátečníky* [K49] otištěný v Časopise pro pěstování matematiky a fyziky. Jak již sám název napovídá, jeho cílem bylo usnadnit českým čtenářům samostatné studium algebry, především jejích základů.³⁷ Nejednalo se o ojedinělý článek, obdobné články sepsali ve stejné době i Vojtěch Jarník a Bohumil Bydžovský (*Návod ke studiu analýzy* a *Studium geometrie*). Velmi důležitým počinem Jednoty českých matematiků a fyziků bylo vydávání užitečné edice *Cesta k vědění*, v níž od roku 1940 vycházely velmi pěkné drobné

³⁴ Jmenovací dekrety jsou uloženy v Archívu AV ČR, fond V. Kořínek.

³⁵ Viz Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

³⁶ Ze zprávy komise ze dne 24. března 1938, Archív UK, osobní složka Vladimíra Kořínka.

³⁷ Podrobněji viz kapitola *Ostatní články Vladimíra Kořínka*.

knížky uvádějící čtenáře do různých partií matematiky a fyziky. I ty sloužily k samostatnému studiu.

Během druhé světové války se V. Kořínek věnoval teorii grup a teorii svazů (práce [K18] a [K19]), začal též pracovat na své učebnici *Základy algebry*. Podle jeho slov byla kniha na konci války z osmdesáti procent hotova.

*Za války byl penzionován, v podstatě seděl doma a psal tu svou knihu. Seděl doma, psal a maminka mu vařila.*³⁸

V dopise Bohumilu Bydžovskému z 14. ledna 1945 Vladimír Kořínek píše:

*... Budu velmi rád, když se s Vámi někdy v lednu setkám a budu mít příležitost promluvit si o své algebře a o Vašich determinantech. Prozatím Vám jen stručně napíši, jak se na věc dívám. Svou algebru jsem prvotně rozvrhl do tří částí. ... Nevím však dnes, nevydám-li prozatím jen část I. a III. Celý plán by vyžadoval totiž dvou dílů. Rukopis mám sice z první vody hotov celý. Děláním však právě důkladnou revisi t.j. celé části píši znova a tu nevím, budu-li mít na celou knihu tak, jak jsem ji původně plánoval, dosti času. Avšak i když vyjde kniha ve třech částech, pak podle mého mínění nezmenšuje to nikterak potřebnost takové knihy jako jsou Vaše determinanty. ...*³⁹

Když se v prosinci 1944 Němci rozhodli pracovně nasadit většinu vysokoškolských profesorů, kteří do té doby byli *na dovolené s čekatelným*, byl Vladimír Kořínek formálně zaměstnán. Josef Frič ho totiž přijal do továrny na přesné měřicí přístroje,⁴⁰ a tak ho zachránil před totálním nasazením.

Za války studoval Vladimír Kořínek též ruštinu, jak bylo tehdy mezi intelektuály zvykem. Chtěl kromě zpráv z Londýna poslouchat i vysílání z Moskvy.

Poválečné období

Ihned po skončení druhé světové války se Vladimír Kořínek vrátil na univerzitu.⁴¹ Již dne 12. května 1945 byl pověřen *Národním výborem vysokých*

³⁸ Jana Zachová.

³⁹ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

⁴⁰ Firma *Josef a Jan Frič* na Královských Vinohradech (pozdější n. p. Metra). Josef (1861–1945) a Jan (1863–1897) Fričové byli synové žurnalisty a spisovatele Josefa Václava Friče (1829–1891), revolucionáře z r. 1848. Josef Frič založil r. 1898 hvězdárnu v Ondřejově a r. 1928 ji předal státu. Firma *Josef a Jan Frič* konala za války velmi dobré služby české inteligenci. Ve stejné firmě se tehdy učil mechanikem Jan Havránek (1928–2003), pozdější historik, když jako židovský míšenec nemohl pokračovat ve studiu na střední škole.

⁴¹ O poválečné situaci na vysokých školách viz *Věda v Československu v letech 1945–1953*, Sborník z konference (Praha, 18.–19. listopadu 1998), UK, Karolinum, Praha, 1999; J. Havránek: *Stav a proměny vysokých škol v letech 1945–1953*, 15–19, F. Morkes: *Léta nadějí, iluzí i zklamání. Poznámky k proměnám vysokých škol v letech 1945–1953*, 21–37, B. Zilynská: *Univerzitas, unitas, uniformitas*, 39–55. Viz též M. Devátá: *Příspěvek k dějinám vysokých škol v letech 1948–1950 na základě dobových dokumentů, Semináře a studie Výzkumného centra pro dějiny vědy z let 2002–2003*, *Práce z dějin vědy* 6, VCDV, Praha, 2003, 631–651.

škol zajištěním, převzetím a prozatímní správou celé univerzitní budovy ve Viničné ulici a převzetím a prozatímní správou matematického ústavu německé univerzity v této budově.⁴²

Dne 22. června 1945 jmenoval V. Trkal (1888–1956), děkan přírodovědecké fakulty, V. Koříňka (podle paragrafu 13 pokynů pro posuzování národní a politické spolehlivosti posluchačů českých vysokých škol) členem fakultní vyšetřovací komise pro posluchače přírodních věd.⁴³

Dekret o odchodu na dovolenou s čekatelným byl zrušen až dne 10. července 1945, ke stejnému datu byl Vladimíru Kořínkovi přiznán nový plat:

služné 4. stupně	39.600 Kč ročně,
činovné	6.600 Kč ročně,
drahotní příplatek	9.960 Kč ročně,
osobní příplatek	18.000 Kč ročně.

Od 1. ledna 1946 měl V. Kořínek přiznán ještě zvláštní služební příplatek ve výši 4.000 Kč ročně.⁴⁴

Dne 16. června 1945 navrhl V. Jarník profesorskému sboru utvoření komise pro jmenování V. Koříňka řádným profesorem matematiky; zvolena byla 21. června ve složení V. Jarník, B. Bydžovský a V. Hlavatý. Dne 25. června doporučila Kořínkovo jmenování, které bylo dne 28. června 1945 profesorským sborem přírodovědecké fakulty jednomyslně schváleno. Jmenování mělo být provedeno se zpětnou platností od 1. ledna 1940.⁴⁵ Učební povinnost navržená profesorským sborem, kterou měl mít V. Kořínek jako řádný profesor, byla stejná jako ta, která mu byla dříve stanovena jako profesor mimořádnému; měl konat nejméně 5 hodin přednášek týdně a k nim příslušná praktická cvičení. Řádným profesorem byl jmenován rozhodnutím prezidenta republiky v září 1946 se zpětnou platností od 28. října 1940.⁴⁶

Po válce mělo být obsazeno profesorské místo po Karlu Petrovi, který byl penzionován již roku 1938. Petrův nástupce měl převzít i jeho seminář, který do té doby prozatímně vedl V. Kořínek. Proto žádal V. Kořínek dopisem ze dne 13. června 1945 ministerstvo školství a národní osvěty o zřízení nového semináře.

Podepsaný Vladimír Kořínek, profesor přírodovědecké fakulty university Karlovy vede dosud seminář a proseminář po profesoru Karlu Petrovi, který byl

⁴² Děkanát oznámil dne 23. května 1945 ministerstvu, že V. Kořínek nastoupil na přírodovědeckou fakultu již 10. května.

⁴³ Jmenovací dekret je uložen v Archívu AV ČR, fond V. Kořínek.

⁴⁴ Viz rozhodnutí děkana z 1. července 1946. Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

⁴⁵ Oficiální návrh děkana V. Trkala ze dne 3. 7. 1945 má tento dovětek: *Závodní rada nemá námitek a rovněž doporučuje brzké jmenování navrhovaného.* Archív UK, osobní složka Vladimíra Koříňka.

⁴⁶ Dne 13. prosince 1946 ministerstvo školství a národní osvěty sdělilo V. Kořínkovi, jaký měl pobírat plat: od 1. října 1940 služné 39.000 Kč a činovné 5.400 Kč ročně, od 1. ledna 1944 služné 58.500 Kč a činovné 16.416 Kč ročně. Po odečtení již vyplaceného čekatelného měl tedy V. Kořínek obdržet doplatek.

dán roku 1938 při dosažení věkové hranice do pense. Tento seminář i proseminář převezme profesor Brněnské university Eduard Čech, jakmile bude podle návrhu přírodovědecké fakulty na místo po profesoru Petrovi jmenován. Podepsaný proto žádá, aby mu byl zřízen vlastní matematický seminář (seminární cvičení z matematiky). Podepsaný je člen zkušební komise pro učitelství na školách středních. Potřebuje proto vlastní seminář, aby studenti mohli u něho pracovat seminární práce, které by pak podali jako domácí práce ke státním zkouškám. Dále přednáší podepsaný jako jediný na přírodovědecké fakultě algebru. Potřebuje seminář k tomu, aby v něm mohl vésti posluchače k vědeckým pracím z algebry, která jest jeho vlastním oborem pracovním, aby v jeho semináři mohli posluchači pracovat doktorské disertace. Bude-li podepsanému seminář povolen, bude konat cvičení seminární dvě hodiny týdně.⁴⁷

Žádosti bylo vyhověno dne 8. srpna a od zimního semestru 1945/46 Vladimír Kořínek vedl nový seminář v požadovaném rozsahu, tedy 2 hodiny týdně.

V roce 1946 (dopisem z 24. března) se Vladimír Kořínek vzdal možnosti působit jako docent na vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství ČVUT.

... Jakožto profesor přírodovědecké fakulty university Karlovy jsem v dnešní době touto svou funkcí velmi zaměstnán, takže je mi naprosto nemožno přednáseti jako docent na vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství, čehož velmi lituji, neboť jsem byl vždy pevně přesvědčen o tom, že vědecká teorie má zůstávat stále v těsném styku s vědeckou praxí. Okolnosti jsou však silnější než všechna přání. Protože se nedá očekávat, že časové a pracovní nároky na mne na přírodovědecké fakultě se v dohledné době zmenší, vzdávám se veniae legendi, kterou mně Vaše vysoká škola udělila. Zároveň si dovoluji vysloviti profesorskému sboru této vysoké školy co nejsrdčejší poděkování za poctu a důvěru, kterou mně udělením veniae legendi projevila, a již jsem si vždy velmi vážil.⁴⁸

Vzhledem k povinnostem Bohumila Bydžovského jako rektora Univerzity Karlovy byl ve školním roce 1946/47 pověřen vedením jeho prosemináře z analytické geometrie V. Kořínek. Profesora B. Bydžovského nahradil i v ústřední komisi pro vypracování přechodných osnov pro střední školy. Tuto funkci převzal dne 8. ledna 1948 a od tohoto dne se intenzivně věnoval i otázkám vyučování matematice, které ho ostatně vždy zajímaly.⁴⁹

Dne 23. září 1946 byl V. Kořínek děkanem F. A. Novákem (1892–1964) jmenován předsedou čestného fakultního soudu pro školní rok 1946/47.

V červnu roku 1948 rezignoval na funkci člena vyšetřující komise akčního výboru Národní fronty na přírodovědecké fakultě.

V prosinci roku 1948 profesorský sbor přírodovědecké fakulty UK navrhnul jmenování V. Kořínka technickým členem patentního soudu.

⁴⁷ Archív UK, osobní složka Vladimíra Kořínka.

⁴⁸ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

⁴⁹ Od 1. ledna 1947 měl V. Kořínek služné 63.000 Kčs a činovné 16.416 Kčs ročně, od 1. ledna 1950 plat 67.500 Kčs ročně plus osobní požitky, od 1. března 1951 měsíční plat 17.000 Kčs.

V září roku 1949 organizoval V. Kořínek spolu s F. Vyčichlem (1905–1958) společný sjezd československých a polských matematiků.

Do listopadu roku 1950 byl správcem univerzitní budovy Ke Karlovu 3. Do konce roku 1950 působil ve dvou personálních komisích fakulty.

I po válce pokračoval V. Kořínek v práci zkušebních komisí. Od roku 1945 byl členem zkušební komise pro učitelství na středních školách, od roku 1948 členem zkušební komise pro vyučování na gymnáziích. Výnosem ministra školství z 29. května 1947 byl jmenován zkušebním komisařem pro algebru pro státní zkoušky z užití fyziky, výnosem z 11. června pak komisařem pro algebru, geometrii a matematickou analýzu pro I. státní zkoušku a komisařem pro II. státní zkoušku z matematické statistiky, pojistné matematiky a ekonometricky.⁵⁰ V těchto funkcích byl potvrzen pro roky 1948 až 1951, v únoru roku 1951 bylo jeho jmenování prodlouženo *na dobu potřeby až do dalšího opatření*.⁵¹ Dne 7. dubna 1952 byl na jeden rok jmenován členem zkušební komise zřízené pro ukončení reformovaného studia na přírodovědecké fakultě.

Aktivita Vladimíra Kořínka v poválečném období byly obrovské. Věnoval se též reformě studia na přírodovědecké fakultě, organizačním a administrativním pracím spojeným s obnovou tehdejšího univerzitního matematického ústavu a jeho knihovny, měl velký pedagogický úvazek v souvislosti s poválečnými potřebami tehdejší doby (na přírodovědecké a pedagogické fakultě, v Badatelském ústavu matematickém a v pozdějším Ústředním ústavu matematickém).⁵²

I přes velké časové zaneprázdnění se velmi starostlivě věnoval studentům, kteří se po vynucené přestávce ve studiu na univerzitu vrátili. Štefan Schwarz (1914–1996) uvádí,⁵³ že pod Kořínkovým vedením začali po válce vědecky pracovat J. Blažek (nar. 1925), V. Dlab (nar. 1932), K. Drbohlav (1927–1995), L. Janoš, J. Mařík (1920–1994), L. Procházka (nar. 1930), V. Pták (1925–1999), L. S. Rieger, V. Vilhelm (nar. 1925), Č. Vitner (nar. 1925) a že sám vděčí V. Kořínkovi za rady a pomoc na začátku své vědecké kariéry.⁵⁴ Na vlastní vědeckou práci však V. Kořínkovi čas nezbyl.

⁵⁰ Zachovaly se čtyři práce z let 1948 až 1949, které byly součástí těchto státních zkoušek: Jiří Novák: *Hodnocení tělesa racionálních čísel a konstrukce tělesa reálných čísel a tělesa p-adických čísel*, Jiří Bečvář: *J-grupy*, Vladimír Jalůvka: *Petrova kompozice binárních kvadratických forem*, Miloš Lánský: *Platnost Galoisovy teorie*. Na každé z nich V. Kořínek poznamenal datum odevzdání práce, přibližný termín státní zkoušky a známku.

⁵¹ Jmenovací dekrety jsou uloženy v Archivu AV ČR, fond V. Kořínek.

⁵² Dne 21. listopadu 1946 pověřil V. Kořínka děkan O. Chlup (1875–1965) přednáškami o základech aritmetiky na pedagogické fakultě UK. V letním semestru měl mít dvouhodinovou přednáškou z aritmetiky a seminář.

⁵³ Viz [Sch], str. 224.

⁵⁴ Např. J. Mařík sepsal pod vlivem Kořínkova semináře své práce *La réductibilité du déterminant ayant des indéterminées pour éléments, si l'on le considère comme un polynôme sur un anneau commutatif*, Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou UK, 1949, č. 191, *Privodimost' opredelitelja s neizvestnymi v kačestve elementov, esli ego prinjal' za polinom nad kommutativnym kol'com*, Československij matematiceskij žurnal 2(77)(1952), 279–293.

Učebnice

V červnu roku 1949 požádal Vladimír Kořínek o snížení učební povinnosti, aby mohl dokončit svou knihu.

Žádám, aby mně byla snížena ve školním roce 1949/50 učební povinnost z 5 hodin týdně na 3 hodiny týdně. Mám v rukopise učebnici algebry pro 1. rok studia, kterou jsem napsal za války. Učebnice jest velmi potřebná pro studující 1. roku, zvláště nyní při reformovaném studiu. Při své normální učební činnosti a při jiných povinnostech, které byly na mne vloženy, nebyl jsem sto, abych provedl konečnou redakci knihy a upravil rukopis pro tisk. Vzhledem na reformované studium bude nutno i obsah knihy tomuto novému učebnímu programu přizpůsobit. Proto žádám, aby mně v příštím školním roce byla učební povinnost snížena o 2 hodiny, které přednáším pro vyšší semestry. 3 hodinová přednáška pro 1. rok studia musí být konána. Proto nemohu žádat o větší snížení učebního úvazku.⁵⁵

Jak již bylo řečeno, roku 1945 byla kniha z osmdesáti procent hotova. Po válce však Vladimír Kořínek látku, která je v knize obsažena, několikrát přednášel a na základě přednášek ji neustále upravoval. Klád sám na sebe velké nároky, chtěl, aby kniha byla co nejlepší. Říká se, že chodil ještě do tiskárny provádět úpravy. Kniha nakonec vyšla ve dvou vydáních, roku 1953 a roku 1956.⁵⁶ Druhé vydání bylo již na jaře roku 1957 rozebráno.

Zpočátku patrně nebylo zcela jasné, v jaké podobě Kořínkova učebnice vyjde. Spolek posluchačů přírodních věd měl totiž v edičním plánu pro rok 1951 skripta nazvaná *Elementární algebra* od Vladimíra Kořínka. Akutní potřeba učebního textu byla tehdy prozatím vyřešena tím, že části textu byly pro posluchače rozmnožovány. Místo skript pak vyšla v roce 1953 výše zmíněná Kořínkova učebnice.

Přestože kniha zaplnila významnou mezeru v naší algebraické literatuře a studovaly z ní celé generace studentů, byl finanční přínos z této knihy pro Vladimíra Kořínka mizivý. Celý honorář za knihu totiž dostal v roce 1953 krátce před měnovou reformou, kdy se větší částky peněz měnily v poměru 1:50, z honoráře tedy mnoho nezbylo.⁵⁷

Dne 3. října 1967 nabídl Vladimír Kořínek nakladatelství ČSAV třetí vydání svých *Základů algebry* s tím, že rukopis připravený pro tisk dodá nejpozději do 15. července 1968; toto datum bylo později opraveno na 1. listopad téhož roku:

Knihu mám v úmyslu důkladně přepracovat a založit ji na současném pojmání algebry. Bude doplněna kapitolou o základech teorie grup. Rovněž lineární algebra bude úplně přepracována. I toto vydání nebude předpokládat žádné jiné

⁵⁵ Z dopisu Ministerstvu školství, věd a umění ze dne 8. června 1949, který je uložen v Archivu UK v osobní složce Vladimíra Kořínka.

⁵⁶ Kořínkově učebnici *Základy algebry* je věnována samostatná kapitola této monografie.

⁵⁷ *Toto nebyl první případ, kdy si osud „zahrál“ s financemi Kořínkovy rodiny. Před druhou světovou válkou měla rodina našetřeno na stavbu domku v Břevnově, kde vlastnila parcelu. Přišla však válka a z těchto plánů nic nebylo.* Jana Zachová.

vědomosti než středoškolské, bude však předpokládat již jistou, byl i nepřiliš velikou, erudici v matematickém myšlení. Proto výklad bude sice úplný, ale bude zhuštěnější.⁵⁸

Nahlédneme-li do plánovaného obsahu díla, zjistíme, že je téměř stejný jako u předchozích vydání; podle názvů kapitol měl však být text více zaměřen na algebraické struktury. Navíc byla v plánu uvedena kapitola *Základy teorie grup* a dodatek *Obor integrity, v němž neplatí jednoznačný rozklad v prvočinitele*.

Předpokládaný rozsah díla byl asi 650 stran formátu B5 i s rejstříkem (2. vydání mělo 520 stran rovněž s rejstříkem). Pro přípravu 3. vydání své knihy V. Kořínek požádal o uvolnění z pedagogických úvazků roku 1967/68. V roce 1971 pak zdůvodňoval, proč k vydání nedošlo. Práci měl totiž rozpočtenou do konce roku 1970.⁵⁹

V únoru roku 1970 měl Vladimír Kořínek vážný úraz, který si vyžádal dlouhé léčení a následnou rehabilitaci; tyto události zcela přerušily práci na přípravě knihy. Po návratu z rehabilitačního ústavu v Kladrubech již V. Kořínek v přípravě třetího vydání *Základů algebry* nepokračoval.

*Když jsem již mohl znovu pracovat, přibližně po návratu z Kladrub, zanechal jsem přípravu 3. vydání svých „Základů algebry“. Jednak nebyla naděje, že by kniha v dohledné době vyšla pro krizi v našem knižtisku, jednak Slováci přeložili knihu *Survey of modern algebra* od Birkhoffa a MacLanea.⁶⁰*

Místo přípravy 3. vydání *Základů algebry* začal Vladimír Kořínek pracovat na učebnici teorie grup, kterou měl v plánu dokončit v první polovině roku 1974. Část jeho rukopisu se zachovala, uložena je v Archívu AV ČR.

První kapitola knihy nazvaná *Úvod* měla mít tři paragrafy, a to *Množiny a zobrazení*, *Kartézský součin*, *Binární relace, zvláště ekvivalence* a *Uspořádání*. Stejně jako tomu bylo u *Základů algebry*, byla ke každému paragrafu připojena řada cvičení. Druhá kapitola byla nazvána *Základy teorie grup*, její první paragraf *Operace na množině. Univerzální algebry*. Tento paragraf již není dokončen (přesněji řečeno není ukončen cvičeními, tedy lze soudit, že není zcela dokončen). První verze rukopisu obsahuje celkem 90 stran. Jsou v ní založeny poznámky pro *Praktikum z teorie grup*, několik příprav na *Teorii grup – přednášku* pro 3. ročník a sylabus této přednášky, kterého se zřejmě chtěl Vladimír Kořínek při přípravě své učebnice držet. Část knihy, kterou stihl sepsat,

⁵⁸ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

⁵⁹ To však nesouhlasí s původně plánovaným termínem odevzdání rukopisu k 1. listopadu 1968. Patrně se ukázalo, že přepracování knihy si vyžádá mnohem více času, než V. Kořínek původně předpokládal, a termín byl odsunut. Vzhledem k tomu, že mělo být základní pojetí knihy jiné, nejednalo by se o přepracování staré knihy, ale o sepsání knihy nové. byt podobného obsahu. Několik verzí rukopisu *Základů algebry* je v Archívu AV ČR ve fondu V. Kořínek.

⁶⁰ Komplexní pracovně politické hodnocení pro ČSAV ze dne 22. dubna 1972, Archív AV ČR, fond V. Kořínek. Vladimír Kořínek zde zřejmě uvedl chybně název překládané knihy Birkhoffa a MacLanea. Slovenský překlad knihy *Algebra* vyšel ve dvou vydáních v letech 1973 a 1974. V. Kořínek tedy v roce 1972 zřejmě věděl, že je tato kniha překládána a že brzy vyjde. Zaměnil však její název s jinou známou knihou obou autorů; ta vyšla ve slovenském překladu až roku 1979.

nevyčerpává ani první položku ze sedmnáctibodového sylabu.

Vladimír Kořínek začal pracovat i na druhé verzi rukopisu; zde se však dostal pouze k části *1.4 Pokrytí a rozklad množiny* (jen 27 stran rukopisu). K první verzi rukopisu knižly *Teorie grup* je přiložen list papíru, na kterém je napsáno:

V případě mé smrti nepřeji si, aby rukopis byl dokončován. Může-li posloužit k sestavení přednášek o teorii grup na katedře, to necht' posoudí členové katedry sami.

V Praze 23. července 1975

Vladimír Kořínek

Kniha skutečně nikdy nebyla dokončena.

Pokus o vydání vědeckého díla Karla Petra

Koncem roku 1933 se Vladimír Kořínek stal mimořádným členem Královské české Společnosti nauk. Dne 3. května 1946 byl zvolen mimořádným členem II. třídy České akademie věd a umění, dne 18. května 1946 členem Československé národní rady badatelské.

Jednou z aktivit České akademie, kterých se Vladimír Kořínek s plným nasazením účastnil, byla příprava souborného vydání vědeckých prací jeho učitele Karla Petra, který roku 1950 zemřel. Přípravná schůzka, na níž se sešli Vladimír Kořínek, Karel Černý (1909–1974), František Vyčichlo a Štefan Schwarz, se konala v Ústředním ústavu matematickém dne 10. července 1951. Nejprve bylo rozhodnuto, že se skupina rozšíří o Vladimíra Knichala (1908–1974), Karla Rychlíka a Jaroslava Jaruška. Cílem mělo být vydání celého vědeckého díla Karla Petra, tedy asi stovky prací v celkovém rozsahu asi jednoho tisíce stran. Petrovy práce měly být rozděleny do tematických celků, ke každému mělo být připojeno podrobné kritické zhodnocení. Bylo rozhodnuto, že Petrovy práce budou otištěny v jazycích, v nichž byly publikovány. Přípravou podrobnějšího plánu práce byl pověřen V. Kořínek, sestavit seznam Petrových publikací a rozdělit je do tematických skupin měl K. Černý, Petrovy přednášky, skripta a semináře měl zpracovat Š. Schwarz. Pozornost měla být věnována i dalším aktivitám Karla Petra (přednášky v Jednotě, posudky, recenze, diskuse, redakční poznámky, úlohy a jejich řešení atd.).

Práce v počtu asi 100 se uveřejní ve třech svazcích, dohromady přes 1.000 tiskových stran. Budou uveřejňovány po skupinách. Ke každé skupině bude připojeno ocenění a kritické zhodnocení prací skupiny. V tomto ocenění budou uvedeny mimo jiné práce matematické, z nichž prof. Petr vycházel, ohlas, který příslušné práce měly a pokud možno i práce, které na práce Petrovy navázaly, a v problémech, jimiž se Petr zabýval, pokračovaly. Bylo by dobře při důležitějších problémech uvést i celou historii problému, až do doby, v níž se prof. Petr problémem začal zabývat. ...

Komise bude dále sbírat přednášky, skripta, redakční poznámky, recenze, diskuse, úlohy a řešení úloh. (Holandský časopis). Ke Spisům bude připojen pokud možno úplný seznam těchto věcí vyšlých z pera prof. Petra. Ukáže-li se to důležité, budou vyňatky z těchto věcí připojeny ke spisům a uveřejněny. Při tom

se bude dbát hlavně toho, aby byly někde zachovány způsoby, jimiž prof. Petr numericky počítal. Prof. Schwarz si vezme na starost přednášky, skripta, semináře. Mimo to bude v Č M F uveřejněna výzva, aby jednotliví matematici zapůjčili komisi své zápisy z dobových studií u prof. Petra na universitě.⁶¹

Dne 5. ledna 1952 se konala první schůze komise bez Františka Vyčihla, který se dalších prací neúčastnil. Karel Černý upravil seznam Petrových prací, jednotlivé tematické celky byly rozděleny členům komise k revizi a následnému hodnocení. Vladimír Kořínek měl hodnotit dvě skupiny prací, a to „Determinanty, symetrické funkce, interpolace“ a „Články, recenze, nekrology“.⁶² Komise se zabývala i otázkou využití některých písemností z Petrovy pozůstalosti (dva sešity s tabulkami počtu tříd ideálů kvadratických těles diskriminantů až do 10 000, rukopis práce o symetrických funkcích, záznamy Petrových přednášek ze zimního semestru roku 1906/07 a z letního semestru roku 1919/1920).

Na další schůzi komise, která se konala 4. října 1952, se podrobně diskutovalo o rozdělení Petrova díla na jednotlivé celky. Členové komise se dohodli, že nejprve bude do tisku připraven tematický celek „Elementární teorie čísel“. Komise se měla sejít k dalšímu jednání koncem roku 1952 nebo začátkem roku 1953.⁶³

Na podzim roku 1952 však byla založena ČSAV a při ní vznikl Matematický ústav ČSAV. Spolu se zánikem České akademie věd a umění a přebudováním Ústředního ústavu matematického zanikla i komise pro vydání prací Karla Petra.

Poznamenejme ještě, že V. Kořínek byl předsedou organizační komise oslav 100. výročí narození K. Petra, které se konaly 7. června 1968; promluvil o Petrově vědecké práci (viz [K93y]).

Vznik Československé akademie věd

Dne 14. března 1947 vznikl při České akademii Badatelský ústav matematický, jeho ředitelem se stal Eduard Čech (1893–1960), zástupcem Vojtěch Jarník; Vladimír Kořínek byl zvolen přednostou sekce pro algebru.⁶⁴

⁶¹ Z Kofínkova plánu prací datovaného dne 7. září 1951.

⁶² Rozdělení mezi ostatní členy komise bylo následující:

K. Černý – Elementární teorie čísel.

K. Černý – Elementární geometrie.

J. Jarušek – Algebraická teorie forem.

V. Knichal – Teorie funkcí.

V. Knichal – Funkce theta, gamma, hypergeometrické funkce, Bernoulliovy polynomy.

V. Knichal – Numerické metody v analýze.

K. Rychlík – Řešení algebraických rovnic.

Š. Schwarz – Aritmetická teorie forem, počet tříd kvadratických forem, analytická teorie čísel.

Š. Schwarz – Teorie algebraických čísel.

⁶³ Veškeré materiály o jednání komise pro přípravu vydání díla K. Petra jsou uloženy v Archivu AV ČR ve fondu V. Kořínek.

⁶⁴ Viz Časopis pro pěstování matematiky a fyziky 72(1947), D120–D121. Přednosta dalších sekcí byli: O. Borůvka (1899–1995) – klasická analýza, B. Bydžovský – algebraická geo-

Dne 1. července 1950 byl založen Ústřední ústav matematický, jehož ředitelem se stal E. Čech. V říjnu roku 1950 se E. Čech vzdal funkce ředitele Badatelského ústavu matematického při ČAVU, jeho novým ředitelem byl zvolen V. Jarník, zástupcem ředitele V. Kořínek, který byl nadále přednostou sekce pro algebru.⁶⁵ Dne 18. září 1951 byl V. Kořínek jmenován členem vědecké rady Ústředního ústavu matematického na dobu dvou let.

Na podzim roku 1950 se začala připravovat likvidace Badatelského ústavu matematického při ČAVU, neboť jeho roli plně převzal Ústřední ústav matematický; V. Kořínek návrh na likvidaci přednesl dne 4. dubna 1951 na schůzi přednostů sekcí.

Roku 1951 se československá vláda rozhodla vytvořit akademii věd podle sovětského vzoru a zrušit dřívější vědecké instituce.⁶⁶ Dne 10. července 1951 vyzvala Královská česká Společnost nauk své členy, aby se do 14 dnů vyjádřili k šířícím se zprávám o zrušení této instituce a aby napsali, zda jsou pro její zachování nebo zrušení. Tuto výzvu podepsalo celé presidium Královské české Společnosti nauk.⁶⁷ Do 24. července 1951 se sešlo 116 odpovědí, všechny byly pro zachování společnosti. Dne 30. října pak byly urgovány odpovědi těch členů, kteří se dosud nevyjádřili.

Vladimír Kořínek odpověděl až 13. prosince 1951, kdy se už řada členů Královské české Společnosti nauk jednoznačně vyslovila pro její zachování. Na papíru s hlavičkou Matematického semináře Univerzity Karlovy napsal:

Na anketu uspořádanou KČSN o úkolch KČSN a její další existenci odpovídám toto:

Královská česká společnost nauk je naší nejstarší vědeckou společností, která má velkou a starou pokrokovou tradici a velké zásluhy o rozvoj věd v našich zemích. Má rozsáhlé a dávné styky se zahraničními vědeckými společnostmi, s nimiž provádí velmi cennou výměnu publikací. Proto se domnívám, že by měla

metrie, E. Čech – diferenciální rovnice, V. Hlavatý – diferenciální geometrie, B. Hostinský (1884–1951) – teoretická fyzika, J. Janko (1893–1965) – statistika, V. Jarník – analytická a geometrická teorie čísel, J. Novák (1905–1999) – biologická matematika, E. Schoenbaum – statistika, F. Vyčichlo – technická matematika.

⁶⁵ Přednosta dalších sekcí v té době byli: O. Borůvka, B. Bydžovský, E. Čech, B. Hostinský, J. Janko, V. Jarník, M. Katětov (1918–1995), J. Kaucký (1895–1982), V. Knichal, K. Koutský (1897–1964), J. Novák, L. Seifert (1883–1956), F. Vyčichlo.

⁶⁶ Viz V. Jarník: *Před ustavením Československé akademie věd*, Časopis pro pěstování matematiky 77(1952), 205–207. Dále viz *Věda v Československu v letech 1945–1953*, Sborník z konference (Praha, 18.–19. listopadu 1998), UK, Karolinum, Praha, 1999; M. Pokorná: *Sjednocením proti jednotě. Spor o budoucí podobu akademie věd*, 105–120, J. Beran: *Perspektivy a dobová i dějinná omezení ČSAV v období jejího vzniku*, 121–137, D. Brádlarová, N. Kmočová: *Likvidační komise ČSAV*, 139–148. Dále viz např. M. Pokorná: *Ediční činnost ČSAV v letech 1953–1961*, in *Věda v Československu v letech 1953–1963*, Sborník z konference (Praha, 23.–24. listopadu 1999), Archiv AV ČR, Arenga, Praha, 2000, 127–153, Š. Schwabik: *O Československé akademii věd a o matematice v ní*, Bulletin ČSAV 1990, č. 5, str. 3.

⁶⁷ Jeho předsedou byl tehdy matematik B. Bydžovský a členy historik R. Urbánek (1877–1962), lékař a fyziolog V. Laufberger (1890–1986), historik a archivář V. Vojtíšek (1883–1974), mineralog, geochemik a petrolog F. Slavík (1876–1957), geolog R. Kettner (1891–1967) a filolog B. Ryba (1900–1980).

*být zachována při budoucí nové organizaci vědeckého života v ČSR. Musela by si ovšem najít vlastní pracovní program v celkovém rámci naší vědecké práce a zařadit se jako platný článek v chystané nové organizaci.*⁶⁸

Dne 31. ledna 1952 se na své členy obrátila i Česká akademie věd a umění; výzvu podepsal zástupce prezidenta ČAVU, technik Zdeněk Bažant (1879–1954), a generální tajemník ČAVU fyzik Viktor Trkal. Do 9. února měli členové ČAVU odpovědět na pět otázek o zrušení, zachování či reorganizaci ČAVU a o tom, zda má ČAVU koordinovat vědeckou a uměleckou činnost v ČSR, resp. zda má být vytvořeno nové ústředí pro koordinaci takovýchto aktivit. Dotazník s průvodním listem rozesílal V. Trkal. Ke dni 7. března se pro zachování ČAVU vyslovilo 136 osob, proti byli jen tři. Pro její reorganizaci (počet tříd, vznik nových ústavů apod.) se vyslovilo 101 členů (28 členů bylo proti), 96 členů zastávalo názor, že má ČAVU koordinovat vědeckou a uměleckou činnost v ČSR (38 bylo proti). Pro vytvoření nového koordináčního ústředí se vyslovilo 33 členů (101 bylo proti).

V. Kořínek odpověděl dne 7. února opět na hlavičkovém papíře Matematického semináře. Z jeho odpovědi je patrné, že s připravovaným vytvořením Československé akademie věd výrazně sympatizoval.

K oběžníku presidia České akademie věd a umění v Praze ze dne 31. ledna 1952, obsahujícímu dotazník o reorganizaci České akademie věd a umění sděluji toto:

*Dne 15. ledna 1952 usnesla se vláda na zřízení vládní komise, která má za úkol starat se o vybudování Československé akademie věd. Toto usnesení vlády bylo veřejně v denním tisku dne 16. ledna. Oběžník presidia Akademie však o této věci vůbec nic neví a také otázky v dotazníku neberou vůbec žádný zřetel na tento čin vlády, takže to vypadá tak, jakoby celé ustavení vládní komise ušlo pozornosti presidia Akademie. Vzhledem k tomu nemá vůbec smyslu odpovídat na jednotlivé otázky dotazníku, protože tyto otázky neodpovídají dnešnímu stavu, v němž se nachází celý problém reorganizace našich vrcholných vědeckých korporací.*⁶⁹

Československá národní rada badatelská, jejímž předsedou byl v té době B. Bydžovský, zaslala dne 25. ledna 1952 svým členům a členům Československých národních komitétů při ČsNRB ještě podrobnější dotazník než ČAVU; odpovědět měli do 2. února. Sešlo se 203 odpovědí; pro zachování ČsNRB, resp. pro její zachování s určitými změnami bylo 71 %, proti bylo jen 5%.

Zákonem z 29. října 1952 byla zřízena Československá akademie věd. Zanikla Královská česká Společnost nauk, Česká akademie věd a umění, Československá národní rada badatelská i Masarykova akademie práce.

Z matematiků se rozhodnutím prezidenta republiky na návrh vlády dne 12. listopadu 1952 stali prvními akademiky Vojtěch Jarník (předseda I. sekce),⁷⁰ Eduard Čech, Bohumil Bydžovský, Vladimír Kořínek a Josef Novák,

⁶⁸ Archiv AV ČR, Spisy KČSN z let 1901–1952, inv. č. 228.

⁶⁹ Ještě razantněji než V. Kořínek se dne 6. 2. vyjádřil E. Čech.

⁷⁰ V. Jarník byl členem vládní komise pro zřízení Československé akademie věd.

18. listopadu se stali členy korespondenty M. Katětov a Š. Schwarz.⁷¹ Ke Kořínkovu jmenování jistě přispěl jeho kladný vztah ke vznikající ČSAV, jeho dlouholeté přátelské styky se sovětskými matematiky i jeho členství ve Společnosti pro kulturní a hospodářské styky se SSSR, v níž pracoval ve vědecké sekci.

Z Ústředního ústavu matematického vznikl dne 1. ledna 1953 Matematický ústav ČSAV, jehož ředitelem se stal Eduard Čech. V. Kořínek byl v letech 1953 až 1964 členem vědecké rady tohoto ústavu.⁷²

V Československé akademii věd V. Kořínek pracoval v řadě funkcí a komisí. V padesátých letech byl v předsednictvu I. sekce akademie, předsedou subkomise pro algebru a matematickou logiku matematické komise I. sekce, členem mzdové komise, členem Bolzanovské komise atd.

Intenzivně se věnoval i otázkám vyučování matematice. Byl předsedou *komise pro osnovy matematiky a pro zlepšení vyučování matematice na našich jedenáctiletkách*, kterou zřídilo prezidium ČSAV v říjnu roku 1953; pracovali v ní např. V. Jarník, J. Novák a V. Kuichal. Komise posuzovala osnovy jedenáctileté střední školy, doporučovala jejich změny, recenzovala učebnice atd. Poukázala na nepřiměřenost některých partií, které nebylo možno pro nedostatek času přepracovat, a nakonec proto odmítla nést odpovědnost za důsledky reformy. Recenzenti pak pomáhali soukromě autorům učebnic s úpravami textů. V roce 1954 se V. Kořínek podílel na recenzování učebnic z algebry pro 9. až 11. ročník, aritmetiky a algebry pro 6. až 8. ročník a rýsování pro 8. ročník. Komise pracovala až do roku 1957.

V souvislosti s těmito aktivitami přednášel V. Kořínek o vyučování matematice dne 6. září 1955 na 4. sjezdu československých matematiků v Praze, dne 20. prosince 1955 na pedagogické konferenci Univerzity Karlovy, dne 19. listopadu 1956 pronesl v diskusi na valném shromáždění ČSAV proslov o učebnicích matematiky na jedenáctiletce. Dne 21. srpna 1956 předložil zprávu o činnosti odborné subkomise pro matematické předměty předsednictvu Ústřední pedagogické komise, dne 20. února 1958 dokončil rukopis nazvaný *Reforma studia matematiky a fyziky před únorem 1948 a po něm*.⁷³

Roku 1958 na konferenci o vyučování matematice (Smolenice, 15. až 20. září) byla zřízena Ústřední komise pro vyučování matematice, kterou vedl J. Metelka (1912–1979) a později J. Vyšín (1908–1983). Jejím členem byl rovněž V. Kořínek. Komise vypracovala roku 1960 petici *Postavení matematiky, fyziky, astronomie a deskriptivní geometrie v učebním plánu střední všeobecně vzdělávací a polytechnické školy*, v níž požadovali hlubší diferenciaci střední školy.

⁷¹ Viz např. F. Balada, K. Koutský: *Československé akademii věd na witanou!*, Matematika ve škole 3(1952/53), 3–4.

⁷² Vládní komise pro vybudování ČSAV pověřila dne 22. 9. 1952 V. Kořínka členstvím v prozatímní radě Matematického ústavu ČSAV. Členy rady byli E. Čech, O. Borůvka, V. Jarník, M. Katětov, V. Kořínek, J. Novák, Š. Schwarz, A. Svoboda (1907–1980), L. Truksa, F. Vyčichlo.

⁷³ Archiv AV ČR, fond V. Kořínek.

Otázkám vyučování matematice se V. Kořínek věnoval i později. Dne 18. listopadu 1966 přednesl referát na semináři o úrovni vyučování matematice na všeobecně vzdělávací škole nazvaný *Několik poznámek k úrovni naší všeobecně vzdělávací školy*. Dne 10. listopadu 1971 zaslal přípis vědeckému kolegiu matematiky ČSAV týkající se modernizace vyučování matematice.

Rozhodnutím prezidia ČSAV byla na začátku roku 1959 vytvořena *Komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd*, V. Kořínek se stal jedním z jejích místopředsedů. Na tomto poli se však angažoval již v *Komisi pro dějiny přírodních věd a techniky* při Československo-sovětském institutu; v září roku 1956 se účastnil 8. mezinárodního kongresu pro dějiny věd ve Florencii a Miláně.

V letech 1961 až 1970 byl V. Kořínek členem vědeckého kolegia matematiky, v šedesátých letech byl členem rady stěžejního úkolu státního plánu vědeckého výzkumu ČSAV, předsedou ediční komise kolegia matematiky, členem vědecko-vydavatelské rady I. sekce ČSAV, členem Ústřední terminologické komise ČSAV, členem komise pro vědecké výběrové společnosti ČSAV, předsedou národní subkomise pro vyučování matematice Mezinárodní komise pro vyučování matematice⁷⁴ při Mezinárodní matematické unii atd.

V dubnu roku 1968 se V. Kořínek spolu s J. Patočkou (1907–1977), F. Vodičkou (1909–1974), O. Wichterlem (1913–1998) a J. Průškem (1906–1980) účastnil dvou besed v československém rozhlasu na téma *Věda je sebevědomím národa*.⁷⁵

V uvolněné politické atmosféře roku 1968 mohla být na nejrůznějších místech, v tisku, rozhlasu i v televizi diskutována témata, která byla do té doby na indexu. V Literárních listech⁷⁶ byl zveřejněn protestní rozklad 11 vědců,⁷⁷ který byl zaslán prezidiu ČSAV, ministerstvu školství a Ústřednímu výboru KSČ. V tomto materiálu byla ČSAV razantně kritizována, prezidium ČSAV vzápětí požádalo členy akademie o jejich stanovisko ke zveřejněné kritice.

V. Kořínek reagoval na výzvu prezidia až 8. července 1968.⁷⁸ Na čtyřech stranách sepsal své *stanovisko k protestnímu rozkladu 11 vědců* a navíc připojil celostránkový průvodní dopis. Ve svém stanovisku se Československé akademie věd v mnoha směrech zastává, přiznává však i některé negativní jevy, k nimž v ČSAV docházelo.

Protestní rozklad ... Obsahuje řadu prudkých výtek na adresu Československé akademie věd, které jsou ve velké většině nepodložené a nesprávné. ...

⁷⁴ Commission Internationale pour l'Enseignement mathématique.

⁷⁵ Přepisy obou besed jsou uloženy v Archívu AV ČR, fond V. Kořínek.

⁷⁶ Číslo 12 ze dne 16. května 1968.

⁷⁷ Literární historik, kritik a překladatel Václav Černý (1905–1987), právník a pedagog Miroslav Boháček (1889–1982), právník František Čáda (1895–1975), psycholog a pedagog Václav Příhoda (1889–1979), filozof a sociolog Josef Král (1882–1978), literární vědec a anglista Otakar Vočadlo (1895–1974), právník a právní filozof Bohuš Tomsa (1888–1977), jazykovědec a anglista Bohumil Trnka (1895–1984), orientalista a překladatel Felix Tauer (1893–1981), filozof Jan Patočka a klasický filolog Bohumil Ryba.

⁷⁸ Dne 16. června zaslal prezidiu omluvný dopis, v němž sdělil, že odpoví později.

Prvním základním omylem prohlášení je úplně nesprávné hodnocení významu a činnosti České akademie věd a umění. V období mezi oběma válkami byla tato Akademie institucí čistě reprezentační a publikační. ... vlastní vědecký život se dál většinou mimo Akademii. ... Když jsem se stal po válce členem Akademie, byl jsem překvapen tím, jak je tato korporace konservativní, zkostnatělá a stojící mimo vývojové proudy tehdejší vědy. ...

... Je velkou zásluhou ČSAV, že v padesátých letech vybudovala u nás celou řadu badatelských vědeckých ústavů, které přivedla na světovou úroveň. K tomu bylo třeba vychovat velký počet vědeckých pracovníků, jejichž práce je dnes ve světě všeobecně známá. Byl to veliký úkol, který se plně zdařil a ČSAV posunula tím československou vědu mohutně kupředu. ...

... význam [ČAVU] po stránce kulturní a vědecké byl opravdu malý a nelze ho vůbec srovnávat s významem ČSAV pro rozvoj těch vědních oborů československé vědy, které nebyly vystaveny přímému ideologickému nátlaku politického vedení doby právě minulé.

Jinak tomu bylo s Královskou českou společností nauk. Tato společnost zasáhla skutečně vynikajícím způsobem do kulturních i hospodářských dějin českých zemí, jak v 18. stol., tak i v 19. století, hlavně v jeho první polovině. Mezi dvěma válkami byl však i její význam pro naši vědu rovněž velmi malý. Na KČSp.N bylo však sympatické, že vystupovala daleko skromněji a nesnažila se hrát úlohu, na niž nestačila. Proto se osobně domnívám, že na rozdíl od České akademie věd a umění neměla být KČSp.N rušena – již pro svou dlouhou vědeckou tradici. Vážím si totiž každé významné historické tradice.

Založení Československé akademie věd neznámá tedy „žádné násilné a překotné přerušování tradic a plynulého vývoje naší vědy“ ... Naopak to byl nutný a potřebný krok k tomu, aby naše věda se dostala na tu úroveň, které dosáhla za války a po válce věda světová.

Přístupme k druhému velkému omylu pisatelů protestního rozkladu. Je smutnou skutečností, že na společenské a humanitní vědy dopadal daleko hrůzněji diktátorský ideologický nátlak stalinizmu než na vědy přírodní, a to s důsledky bez přehánění katastrofálními. Pisatelé protestního rozkladu dávají za to vinu Československé akademii věd. A to mne u zástupců společenských věd velmi překvapuje. Vypadá to tak, jako by si naprosto neuvědomovali, že všechny lidské instituce se rozvíjejí a žijí jen uvnitř společnosti, v níž existují.

Vladimír Kořínek dále hájí dobrou úroveň kandidátských a doktorských prací, které byly v uplynulém období obhájeny v matematice a fyzice, a staví se tak za práci příslušných komisí pro vědecké hodnosti. Hájí Československou akademii věd i za její postoj k vědcům, kteří byli po únoru 1948 komunistickým režimem z vysokých škol vyhozeni.⁷⁹

... mohu říci za obory zastoupené na mé fakultě, že Československá akademie věd dělala, co bylo v její moci, aby tito lidé nezůstali na dlažbě a měli zaměstnání ve svém oboru. Tak zachránila mnoho vědeckých pracovníků ...

⁷⁹ To, co V. Kořínek píše, je z velké části pravda, i když ne úplně. I z ČSAV byli někteří vědečtí pracovníci z politických důvodů vyhozeni.

V závěru svého čtyřstránkového stanoviska se Kořínek zmiňuje i o averzích zástupců humanitních věd k vědám exaktním a přírodovědným.

Čteme-li celý protestní rozklad, cítíme, že má spodní tón velkého nepřátelství k přírodním a exaktním vědám. Tato věc mne nikterak nepřekvapuje, neboť jsem zažil už v třicátých letech prudké útoky některých našich filozofů na přírodní a exaktní vědy vůbec a na některé jejich poznatky velmi dobře vědecky fundované zvláště. Pracovníci přírodních a exaktních věd musí být připraveni na to, že se tyto útoky duchovců budou čas od času opakovat. Výsledky exaktních a přírodních věd založené na přesně zjištěných objektivních faktech a odvozené exaktními a logickými postupy brání totiž duchovcům ve volném rozletu jejich fantazie.

V období normalizace byl V. Kořínek již více méně pasivním členem ČSAV.⁸⁰

Kořínkova aktivita na matematicko-fyzikální fakultě

V roce 1952 se rodila matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy. Oficiálně byl jejím prvním školním rokem rok 1952/53, prvním děkanem se stal M. Katětov.⁸¹

Dne 29. ledna 1952 navrhl E. Čech, ředitel Ústředního ústavu matematického, aby na jeho místo vedoucího katedry matematiky a matematické statistiky (ještě na přírodovědecké fakultě) byl jmenován V. Kořínek. Na základě tohoto návrhu byl V. Kořínek pověřen prozatímním vedením katedry na letní semestr školního roku 1951/52, dne 2. července 1952 bylo prozatímní vedení prodlouženo až do dalšího opatření. Výnosem ministerstva školství ze dne 9. prosince 1952 byl pak V. Kořínek pověřen řádným vedením katedry matematiky a matematické statistiky se zpětnou platností od 1. října 1952. To již bylo na matematicko-fyzikální fakultě.⁸²

Od 1. října 1953 byl V. Kořínek děkanem matematicko-fyzikální fakulty, a to po dva školní roky, tj. až do 31. srpna 1955; v souvislosti s výkonem funkce děkana byl uvolněn z vedení katedry.⁸³ Jaroslav Zýka (nar. 1922), který byl děkanem matematicko-fyzikální fakulty v letech 1957 až 1959, označil později V. Kořínka za „děkana bohatýra“ (viz [HJV], str. 729). Ve zprávě o své činnosti „akademika“ v letech 1953 a 1954 psané pro ČSAV Vladimír Kořínek uvedl:

1. října 1953 byl jsem ustanoven děkanem matematicko-fyzikální fakulty university Karlovy, kteroužto funkci zastávám dosud. Zabere mně mnoho času. Na

⁸⁰ O ČSAV v té době viz A. Mišková: *Proces tzv. normalizace v Československé akademii věd*, in *Věda v Československu v období normalizace (1970–1975)*, Sborník z konference (Praha, 21.–22. listopadu 2001), VCDV, Praha, 2002, 149–167.

⁸¹ O vysokých školách v období 1953 až 1963 viz F. Morkes: *Změny v postavení a řízení vysokých škol*, in *Věda v Československu v letech 1953–1963*, Sborník z konference (Praha, 23.–24. listopadu 1999), Archiv AV ČR, Arenga, Praha, 2000, 53–65.

⁸² Od 1. 4. 1950 měl základní plat 16.000 Kčs měsíčně, od 1. 3. 1951 již 17.000 Kčs, od 1. 1. 1953 jen 15.775 Kčs, od 17. 4. 1953 opět 17.000 Kčs; za vedení katedry pobíral v roce 1952 příplatek 1.500 Kčs měsíčně, v roce 1953, po ménové reformě, příplatek 220 Kčs.

⁸³ Od 1. 4. 1955 měl V. Kořínek plat 4.000 Kčs a 500 Kčs za výkon funkce děkana fakulty.

příklad od začátku ledna až do konce března strávil jsem touto funkcí průměrně 21 až 23 hodiny týdně. Nejhorší však je, že funkce rozbíjí úplně souvislý čas, – po hodinách neb po dvouhodinách se vědecká práce dělat nedá. Není na to ani duševní klid, neboť problémy spojené s řízením fakulty vězí člověku stále v mysli. Proto jsem v roce 1954 nic nepublikoval.⁸⁴

Na toto období svého života Vladimír Kořínek vzpomínal i ve svém projevu na schůzi uspořádané kolegiem matematiky ČSAV, Jednotou československých matematiků a fyziků a matematicko-fyzikální fakultou Univerzity Karlovy, která se konala dne 17. dubna 1969 u příležitosti jeho sedmdesátin.⁸⁵

Dne 10. března 1953 byl V. Kořínek jmenován členem komise MFF UK pro přípravu učebních plánů pětiletého studia, od konce roku 1953 byl členem komise pro zřízení Matematického ústavu UK, od roku 1954 zasedal v ministerské komisi pro normování pedagogické činnosti vysokoškolských učitelů.

V září roku 1953 se V. Kořínek zúčastnil 8. sjezdu polských matematiků ve Varšavě; z tohoto sjezdu pochází karikatura matematiků, na níž je i V. Kořínek, a jeho fotografie v klobouku.⁸⁶

Padesátá léta kladla i na nečleny komunistické strany velké nároky. Svědčí o tom i některé Kořínkovy aktivity, např. jeho přednáška *Mzda a cena pracovní síly* na marxisticko-leninském kroužku katedry matematiky PřF UK dne 8. ledna 1952, jeho *Referát o projevu prof. Štolla na brněnské ideologické konferenci* dne 17. dubna 1952, jeho projev *Pokrokové tradice naší univerzity* na plenáři Československého svazu mládeže 3. ročníku dne 25. dubna 1955 apod.

O tom, že zájmy V. Kořínka byly široké, svědčí mimo jiné i ta skutečnost, že byl v září 1955 pověřen vedením semináře dějin přírodních věd na MFF UK; vedl ho ještě v roce 1958. Dne 7. října 1955 zřídil rektor M. Katětov komisi pro vytvoření pracoviště pro dějiny vědy, jejím členem se stal i V. Kořínek. Dne 28. června 1956 byl jmenován vysokoškolskou radou univerzity Karlovy členem komise pro dějiny Univerzity Karlovy.

V červenci 1957 byl V. Kořínek jmenován členem vědecké rady fakulty, v červnu 1966 na dobu tří let členem vědecké rady Univerzity Karlovy; v těchto funkcích působil ještě v roce 1970. V letech 1958 až 1977 byl členem vědecké rady Matematického ústavu Univerzity Karlovy, v letech 1961 až 1966 členem vědecké rady Matematického centra MFF UK. Od roku 1961 do roku 1970 byl na fakultě předsedou stálé matematické komise, v letech 1961 až 1962 členem komise pro nové studijní plány a přestavbu studia, v roce 1964 členem komise matematické sekce vědecké rady fakulty, která měla vypracovat návrh na tříleté studium matematiky. Dne 4. ledna 1960 byl jmenován na základě vyhlášky Státní komise pro vědecké hodnosti členem stálé komise pro obhajoby kandidátských prací na MFF UK pro obor algebra, geometrie a matematická analýza. Dne 4. dubna 1968 se stal na fakultě členem komise pro rehabilitace (politicky

⁸⁴ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

⁸⁵ Viz kapitola *Vybrané písemnosti profesora Kořínka*, odstavec 30.

⁸⁶ Karikaturu nakreslil Leon Jeśmanowicz (1914–1989), jehož některé karikatury vyšly v knižce *Caricatures of Polish Mathematicians*, Universitas Nicolai Copernici, Toruń, 1994.

postižených v uplynulých dvaceti letech), jejímž předsedou byl P. Vopěnka (nar. 1935).

Dne 1. října 1957 byl V. Kořínek pověřen vedením katedry algebry a geometrie, dne 1. ledna 1958 byl jmenován jejím řádným vedoucím.⁸⁷

Dne 18. dubna 1959 byla v posluchárně M1 na MFF UK uspořádána oslava šedesátých narozenin V. Kořínka; oslavenci blahopřáli zástupci fakulty, akademie věd i Jednoty československých matematiků a fyziků, byla pořizena řada fotografií.

V letech 1961 až 1969 vedl V. Kořínek na fakultě dílčí úkol státního plánu *Algebraické struktury obecné a speciální* zaměřený na univerzální algebry, kategorie, svazy a grupy. Tento úkol spadl do státního plánu *Základní matematické struktury*, resp. *Rozvoj algebraických a geometrických metod*. V letech 1964 až 1967 se podílel na úkolu státního plánu *Výzkum modernizace vyučování matematice na ZDŠ a SVVŠ*.

Dne 1. září 1963 se V. Kořínek stal proděkanem pro pedagogické záležitosti a působil i v kolegiu děkana; v této funkci setrval do 31. srpna 1964, kdy jí byl na vlastní žádost zproštěn.⁸⁸ Během této doby byl ve vedení katedry zastupován Jaroslavem Blažkem. Z funkce vedoucího katedry⁸⁹ byl Vladimír Kořínek odvolán až ve věku téměř 71 let, dne 28. února 1970, a to na vlastní žádost. Je možné, že to souviselo s jeho úrazem; pravděpodobnější však je, že důvodem byla novela vysokoškolského zákona (viz dále).

Dne 17. dubna 1969 se v posluchárně M1 na MFF UK konalo slavnostní shromáždění u příležitosti Kořínkových sedmdesátin. Na přípravě této akce se podílela matematicko-fyzikální fakulta, vědecké kolegium matematiky ČSAV a Jednota československých matematiků a fyziků.⁹⁰

O deset let později byl V. Kořínek slavnostně přijat děkanem K. Vackem (nar. 1930) za účasti zástupců fakulty, akademie a Jednoty; následovala slavnostní večeře s oslavencem.

Algebraický seminář

Pod vedením Vladimíra Kořínka se na Matematicko-fyzikální fakultě konal řadu let *Algebraický seminář*. Scházeli se zde zájemci o moderní algebru, referovali o svých výsledcích, o svých zahraničních cestách, o nových knihách a nových výsledcích publikovaných v matematických časopisech atd. Seminář se zrodil v polovině padesátých let, jak o tom V. Kořínek píše ve svém článku [K77]. Postupně se proměnil v seminář referativního charakteru. V článku [DP1]

⁸⁷ Za vedení katedry měl do roku 1960 příplatek 220 Kčs, od roku 1960 pak 280 Kčs.

⁸⁸ Od 1. 12. 1965 měl V. Kořínek 4.900 Kčs měsíčně, příplatek 200 Kčs „pro vybrané obory“ a 350 Kčs za vedení katedry.

⁸⁹ V té době se již jednalo o samostatnou katedru algebry, která vznikla rozdělením katedry algebry a geometrie na dvě samostatné katedry dne 1. prosince 1967.

⁹⁰ Prof. V. Dlab publikoval roku 1969 v časopisu Czechoslovak Mathematical Journal článek *Matrix representation of torsion-free rings* věnovaný V. Kořínkovi.

(resp. [DP2] a [DP3]) ke Kořínkovým sedmdesátinám ocenili Karel Drbohlav a Ladislav Procházka výchovný vliv tohoto Kořínkova algebraického semináře:

... prošla jeho přednáškami a semináři velká řada zájemců o matematiku, z nichž mnohým, díky zánícení pana profesora, učarovala algebra stejně jako jejich učitel. Zvláštní úlohu tu zajisté sehrává Kořínkův algebraický seminář „pro pokročilé“, kterého se zúčastňují zájemci o algebru (většinou již absolventi) z celé Prahy a který má již mnohaletou tradici. Zde se referují nejnovější výsledky z časopisecké literatury, zde se formulují další zajímavé problémy a hledají se na ně odpovědi a z tohoto semináře potom vycházejí nové původní práce. Prof. Kořínek má mnoho svých žáků, z nichž někteří, pokračující v díle svého učitele, dosáhli v algebře již pozoruhodných výsledků. Je však i celá řada těch, kteří dnes pracují úspěšně v jiných oblastech matematiky, ale kteří vděčí akademiku Kořínkovi za to, že se s metodami vědecké práce seznamovali po prvé právě v jeho seminářích a že pod jeho vedením vypracovali své první vědecké práce; i ti všichni se stále cítí býti jeho žáky. Konečně hovoříme-li o pedagogické práci prof. Kořínka, nemůžeme nezpomenout jeho učebnice o algebře, která sehrála svou velmi záslužnou roli hlavně tím, že položila základ algebraickému vzdělání studentů matematiky na universitě. ([DP1], str. 243)

Na jiném místě K. Drbohlav o Kořínkově semináři píše:

Objektivně vzato, nepředpokládal tento seminář žádnou zvláštní znalost algebraických teorií jako předpoklad pro úspěšnou práci v něm. Název „pro pokročilé“ vypovídá o něčem jiném. Vypovídá o tom, jak málo příležitosti měl tehdy absolvent univerzitního studia matematiky, a to i na odborné větvi studia, k tomu, aby se naučil nezbytnému minimu algebraických znalostí. Ovládat toto minimum bylo tehdy jevem spíše výjimečným nežli obvyklým.⁹¹

Úraz

Dne 8. února 1970 utrpěl Vladimír Kořínek poměrně vážný úraz, tím vážnější, že byl již v pokročilém věku. Jednalo se o frakturu levé strany páneve. Příčina úrazu byla poměrně banální.

*Strýc se obouval. Stál na rohožce opřený o dveře, druhá noha mu ujela, sedl si ze své výšky na zem a zlomil si nohu.*⁹²

Přes poměrně vysoký věk se z úrazu zotavil celkem dobře. V nemocničním ošetření setrval až do 3. června, zpět do zaměstnání nastoupil 19. července. Poté ještě žádal o pobyt ve Státním rehabilitačním ústavu v Kladrubech u Vlašimi.⁹³

⁹¹ K. Drbohlav: *Algebra, logika a teorie množin*, in I. Netuka (ed.): *Vývoj matematiky v ČSR v období 1945 – 1985 a její perspektivy*, Univerzita Karlova, Praha, 1986, 54–69, též *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie* 32(1987), 78–85.

⁹² Jana Zachová.

⁹³ Aby „neošidil“ studenty o přednášky, které by bylo velmi obtížné nahradit, zažádal o pobyt mezi 16. lednem a 21. únorem. V rehabilitačním ústavu nakonec byl od 19. ledna do 12. dubna 1971.

Ukončení pracovního poměru

Dne 23. prosince 1969 vešel v platnost zákon č. 163/69 Sb., novela vysokoškolského zákona. V paragrafu 28a se zde říká:

Pracovní poměr vysokoškolských učitelů končí koncem semestru, v němž dosáhli 65. roku věku. Výjimky povoluje ministr podle Pokynu MŠ ČSR ze dne 6. ledna 1970 k realizaci tohoto zákona. Pracovní poměr učitelů vysokých škol, tj. řádných a mimořádných profesorů, docentů, odborných asistentů, asistentů, lektorů a odborných instruktorů, kteří dosáhli věku 65 let v době před účinností novely, tj. před dnem 23. prosince 1969, končí dne 1. března 1970, a to bez výpovědi.

Tento zákon se týkal i Vladimíra Kořínka, kterému v té době bylo již 70 let.⁹⁴ Dne 26. ledna 1970 vyplnil dotazník k návrhu na přiznání osobního důchodu v sociálním zabezpečení.⁹⁵ Podal též žádost o prodloužení pracovního poměru, kterou doporučil vedoucí katedry K. Drbohlav, děkan MFF A. Švec (1931–1989) i rektorát UK. Rozhodnutím ministra školství J. Hrbka (1914–1992) ze dne 24. února 1970 bylo žádosti vyhověno; V. Kořínek mohl dále pracovat na fakultě jako profesor, ale jen do 30. září 1970. Další výjimku již ministerstvo nepovolilo.

*Po projednání Vaší žádosti s rektorem vysoké školy další výjimku pro ponechání v činné školní službě Vám nemohu povolit. Nemám však námitek, abyste své pedagogické úkoly na matematicko-fyzikální fakultě po odchodu do důchodu ukončil do konce školního roku 1970/71 při částečném úvazku.*⁹⁶

Vladimír Kořínek tedy pracoval na poloviční úvazek, v následujícím školním roce 1971/72 na jednu pětinu úvazku jako samostatný odborný pracovník.⁹⁷ Smlouva z 28. září 1971 nebyla uzavřena na celý školní rok, pouze do 30. dubna 1972 (výkon všech svých funkcí na MFF UK ukončil V. Kořínek již k 1. lednu 1972). V březnu pak vedoucí katedry K. Drbohlav žádal děkana o prodloužení smlouvy od 1. května do 30. června 1972, což bylo schváleno. V následujícím školním roce 1972/73 V. Kořínek působil na fakultě na základě dohody o pracovní činnosti, v letním semestru již jen jako nehonorovaný externí učitel. Tímto semestrem svoji přednáškovou činnost ukončil, přesto se ještě v roce 1973/74 účastnil vedení algebraického semináře.⁹⁸

⁹⁴ V té době pobíral plat 4.040 Kčs, 2.000 Kčs za hodnost akademika a důchod 645 Kčs; jeho manželka měla důchod 1.083 Kčs.

⁹⁵ V tomto dotazníku V. Kořínek o sobě napsal: ... *Žije se svou manželkou Olgou roz. Lcšanovskou, důchodkyní a se sestrou manželčiny matky Ludmilou Kotrčovou, roz. Klímovou, mající věk 87 let (rozená r. 1882), která je z valné většiny odkázána výživou na podepsaného. (Má vdovský důchod měsíčně 465.- Kčs).* V té době již V. Kořínek pobíral částečný důchod 645 Kčs, neboť byl ještě v činné službě.

⁹⁶ Z odpovědi ministra školství z 30. 7. 1970 na Kořínkovu žádost o povolení další výjimky a ponechání v činné službě. Archiv UK, osobní složka Vladimíra Kořínka.

⁹⁷ Pobíral 800 Kčs měsíčně.

⁹⁸ O vysokých školách v té době viz *Věda v Československu v období normalizace (1970–1975)*, Sborník z konference (Praha, 21.–22. listopadu 2001), VCDV, Praha, 2002; F. Morkes: *Vysoké školy v letech normalizace*, 61–73, P. Urbásek: *Diskontinuita jako určující faktor vývoje českých vysokých škol v letech 1970–1975*, 81–88.

Jednota československých matematiků a fyziků

Členem Jednoty se Vladimír Kořínek stal roku 1918, v době, kdy začal studovat na univerzitě. Ještě jako student byl dne 23. ledna 1921 zvolen náhradníkem výboru Jednoty, od 4. prosince 1921 pak jeho řádným členem. Ve výboru nepůsobil v letech 1923 a 1924, členem výboru však byl opět zvolen dne 24. ledna 1925 a funkci vykonával do konce ledna roku 1930. V letech 1925 až 1931 pracoval rovněž jako knihovník Jednoty, v té době pomáhal K. Rychlíkovi a V. Trkalovi se sestavením katalogu knihovny. Dne 23. listopadu 1938 byl zvolen členem *iniciativní komise pro reformu střední školy a pro reformu přípravy středoškolských profesorů*.⁹⁹

Od 12. prosince 1936 do roku 1940 byl V. Kořínek členem matematické sekce vědecké rady Jednoty. Dne 11. prosince roku 1940 byl na dva roky opět zvolen členem výboru a členem matematické sekce vědecké rady Jednoty. Za války byla činnost Jednoty postupně tlumena, v roce 1940 bylo zakázáno vydávání učebnic, vzápětí i vydávání Časopisu pro pěstování matematiky a fyziky, v květnu roku 1943 bylo uzavřeno knihkupectví Jednoty v Žitné ulici, vážla i výroba učebních pomůcek.

Na valné schůzi Jednoty dne 11. února 1943 byl předsedou Jednoty zvolen František Závíška (1879–1945); 21. ledna 1944 byl zatčen gestapem a později vězněn v Mauthausenu a v Osterode. Zemřel dne 17. dubna 1945 vysílením po pochodu smrti. Zatčen byl i Václav Dolejšek (1895–1945), který se podílel na odbojové činnosti; zemřel 3. ledna 1945 v Terezíně.¹⁰⁰

Dne 17. prosince 1945 se V. Kořínek stal opět členem výboru, hlavním knihovníkem Jednoty a delegátem výboru v matematické sekci Jednoty; výrazně se zasloužil o rozvoj knihovny Jednoty. V letech 1945 až 1956 byl členem výboru a předsednictva Jednoty.

Po roce 1948 byla činnost Jednoty postupně tlumena. Jednotě byla politickou mocí odňata tiskárna a možnost podnikání, ztratila majetek a knihovnu; časopisy, které vydávala, byly reformovány a jejich vydávání převzaly státní instituce. V letech 1952 až 1955 Jednota nevykonávala téměř žádnou činnost, její vedení však zůstalo formálně ve svých funkcích.¹⁰¹

Po oživení činnosti Jednoty v roce 1956 se V. Kořínek stal prvním místopředsedou a v této funkci působil až do 19. dubna roku 1962.¹⁰² V prvních

⁹⁹ Členy komise byli V. Ingriš (1892–1951), M. Kössler, F. Nachtikal, S. Teplý (1878–1929), M. Valouch st. (1878–1952), F. Vyčichlo a A. K. Wangler.

¹⁰⁰ Viz L. Zachoval (ed.): *Fyzik František Závíška, jeho život, dílo a význam, 1879–1945*. Sborník statí k stému výročí narození a třicátému pátému výročí úmrtí, JČSMF, 1981. M. Rozsival: *Životní cesta prof. PhDr. Václava Dolejška (20. 2. 1895 – 3. 1. 1945)*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 41(1996), 89–95.

¹⁰¹ Viz J. Kurzweil, Š. Schwabik: *O jednom výročí*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 46(2001), 344, L. Pátý: *K restituci majetku Jednoty*, ibid 344–345. Dále viz Časopis pro pěstování matematiky 75(1950), D444, 76(1951), 153–154, 81(1956), 503–506.

¹⁰² Viz L. Pátý: *Obnovení činnosti Jednoty čs. matematiků a fyziků*, in *Věda v Československu v letech 1953–1963*, Sborník z konference (Praha, 23.–24. listopadu 1999), Archiv AV ČR, Arenga, Praha, 2000, 247–251.

měsících roku 1962 se účastnil organizace oslav 100. výročí založení Jednoty; konaly se ve dnech 17. až 19. dubna 1962. Jako místopředseda Jednoty pro věci vědecké působil od 19. dubna 1962 až do roku 1965.

V květnu roku 1965 byl na 3. sjezdu Jednoty v Jasně pod Chopkom zvolen čestným členem Jednoty. Na 4. sjezdu Jednoty v dubnu 1969, který se opět konal v Jasně pod Chopkom, byl Vladimír Kořínek zvolen jejím předsedou. Tuto funkci však nevykonával dlouho; pouze do svého úrazu v roce 1970.

V. Kořínek se rovněž zúčastnil ustavující schůze Matematické vědecké sekce JČSMF dne 21. února 1972 v Obecním domě v Praze (114 členů a 10 hostů); pozdravil shromáždění za ústřední výbor Jednoty, byl členem pracovního předsednictva a aktivně vystupoval v diskusi.¹⁰³

V padesátých a šedesátých letech se V. Kořínek podílel na nejrůznějších aktivitách souvisejících s reformami vyučování matematice na středních školách, s modernizací vyučování matematice, s tvorbou osnov, učebních plánů, s koncepcí učebnic pro základní a střední školy, účastnil se recenzních řízení, přednášel pro učitele z praxe atd. Řada těchto aktivit spadala pod Jednotu, některé byly vázány na Československou akademii věd, jiné na ministerstvo školství a kultury či výzkumný ústav pedagogický, někdy byly konány za vzájemné součinnosti těchto institucí. Např. v padesátých letech byl V. Kořínek členem ministerské komise expertů pro studium matematiky, v letech 1963 až 1970 předsedou komise pro vyučování matematice a fyzice, která byla poradním orgánem ministerstva; jejím úkolem bylo připravit a vést výzkum na experimentálních základních devítiletých školách pro žáky nadané v matematice. V roce 1967 byl jmenován členem odborné komise pro matematiku při ministerstvu školství a kultury.

Od roku 1965 do roku 1969 byl V. Kořínek předsedou vědecké rady Kabinetu pro modernizaci vyučování matematice a fyzice při Jednotě československých matematiků a fyziků; místopředsedou byl Josef Váňa (1899–1966), ředitel Pedagogického ústavu J. A. Komenského, členy rady byli J. Ďurček (nar. 1930), Josef Fuka (1907–1992), V. Knichal, M. Kolibiar (1922–1994), M. Rozsival (1914–2003), psycholog a pedagog V. Tardy (1906–1987), M. Valouch ml. (1903–1976) a J. Vyšín. Práce kabinetu navázala na *Informativní konferenci o modernizaci školské matematiky* (Brno, 5. až 6. 11. 1964), kterou V. Kořínek zahajoval. Kabinet měl být pracovištěm řídicím plnění dílčího plánu badatelského výzkumu v oboru vyučování. O výsledcích tzv. modernizačního pokusu ve vyučování matematice se jednalo na konferencích v Liblicích (2. až 4. 12. 1965) a Štíříně (23. až 25. 5. 1966).¹⁰⁴

V. Kořínek se věnoval též terminologickým otázkám, a to již před válkou. Zachoval se jeho třístránkový příspěvek *P. T. komisi pro jednotné označení a ná-*

¹⁰³ O Jednotě v období 1970 až 1975 viz L. Pátý: *O Jednotě československých matematiků a fyziků*, in *Věda v Československu v období normalizace (1970–1975)*, Sborník z konference (Praha, 21.–22. listopadu 2001), VCDV, Praha, 2002, 594–595.

¹⁰⁴ Matematika ve škole 16(1965/66), 452–453, 473–487, 17(1966/67), 64, 19(1968/69), 77–86.

zvosloví elementární matematiky z 10. září 1936.¹⁰⁵

Od roku 1954 V. Kořínek vedl terminologickou komisi Jednoty, která vypracovala a předložila k diskusi široké matematické veřejnosti *Názvy a značky školské matematiky*.¹⁰⁶ V říjnu roku 1958 převzal řízení terminologické komise J. Holubář (1895–1970). Pod jeho vedením komise projednala připomínky a *Názvy a značky* roku 1959 vydala. Roku 1961 byla terminologická komise rozšířena o slovenské matematiky, kteří měli připravit slovenskou verzi této publikace.¹⁰⁷

V letech 1966 až 1970 byl V. Kořínek opět členem terminologické komise Jednoty pro matematiku; její aktivity navázaly na práci ústřední terminologické komise při ČSAV, jejímž členem rovněž byl. Ve dnech 20. až 23. května 1966 se účastnil porady přípravného výboru terminologické komise pro matematiku a fyziku, který se konal ve Smolenici. Přednesl tam jeden ze dvou hlavních referátů, druhý měl B. Klimeš (nar. 1926).

Z podnětu akademika J. Nováka začala terminologická komise pro matematiku znovu pracovat v lednu roku 1973, předsedou komise se stal J. Sedláček; V. Kořínek byl rovněž členem této komise. V únoru bylo projednáváno zřízení terminologické komise při vědeckém kolegiu matematiky ČSAV, v březnu byla ustavena společná terminologická komise Jednoty a ČSAV. Postupně přepracovávala *Názvy a značky školské matematiky* a připravovala k vydání *Slovník školské matematiky* [K92y]; V. Kořínek je uveden v seznamu jeho autorů.¹⁰⁸ Zasedání terminologické komise se účastnil ještě v roce 1977.

Poznamenejme, že 26. srpna 1974 přednesl na konferenci československých matematiků v Ostravě-Porubě přednášku *Jak Jednota pečovala a pečuje o terminologii matematiky*.¹⁰⁹

Přednášky

V. Kořínek přednesl na půdě Jednoty, v matematické obci pražské a při různých příležitostech organizovaných Jednotou či jinými institucemi řadu přednášek. Z jejich názvů se můžeme přesvědčit o velké šíři jeho zájmů.¹¹⁰ Následující seznam z rozpětí padesáti let není zdaleka úplný.

¹⁰⁵ Roku 1939 vydala Jednota *Názvy a značky elementární matematiky* (23 stran), 2. vydání vyšlo roku 1944 (23 stran), 3. vydání roku 1946 (32 stran); tyto publikace připravovali J. Vojtěch a F. Vyčichlo.

¹⁰⁶ Viz ČPM 79(1954), str. 99. Poznamenejme ještě, že na pokyn ministerstva školství byl roku 1956 jmenován akademií věd předsedou komise pro názvosloví školské matematiky; vypracoval materiál *aritmetika, rovnice, řady*.

¹⁰⁷ *Názvy a značky školské matematiky*, SPN, Praha, 1959 (74 stran), další vydání je z roku 1966 (78 stran); slovenská verze, SPN, Bratislava, 1967 (77 stran).

¹⁰⁸ *Názvy a značky školské matematiky*, SPN, Praha, 1977 (93 stran), 1988 (136 stran). V. Kořínek pro *Slovník školské matematiky* připravoval tématický okruh *algebraické struktury*.

¹⁰⁹ V Archivu AV ČR, fond V. Kořínek, je dochoval text této přednášky a řada dalších materiálů terminologické komise. Viz též *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie* 20(1975), 53–55.

¹¹⁰ *Názvy* některých jeho přednášek se zachovaly v různých zprávách o aktivitách Jednoty zveřejňovaných v Časopise pro pěstování matematiky (a fyziky) či na jiných místech. V Kořínkově pozůstalosti (Archív AV ČR, fond V. Kořínek) se dochovala řada textů nebo náčrtů takovýchto jeho přednášek. Několik let V. Kořínek přednášky v Jednotě organizoval.

10. 3. 1927 – O automorfních funkcích n -proměnných
3. 11. 1927 – Frechetovy práce z funkcionální analýze
29. 1. 1928 – Počítací stroje a obchodní praxe (v Radiojournálu)
1928 – O nejdůležitějších soustavách počítačích strojů
(v Radiojournálu)
21. 5. 1928 – Hadamardovy práce
26. 5. 1928 – O kvadratických formách s celými koeficienty
20. 11. 1930 – Matematici a matematika v Hamburku
21. 1. 1932 – Nové výsledky z Galoisovy teorie
16. 3. 1933 – O elementárních dělitelích matic
9. 11. 1933 – Aritmetika matic
29. 11. 1934 – Některé výsledky z moderní algebry
7. 11. 1935 – Dílo Emmy Noetherové
5. 11. 1936 – Mezinárodní sjezd matematiků v Oslo
24. 1. 1940 – Čísla iracionální
13. 11. 1945 – Empirická metoda a její význam v praktickém životě
23. 9. 1948 – La théorème de Jordan Hölder
22. 10. 1948 – 6. sjezd polských matematiků
(Spolek posluchačů přírodních věd)
1. 9. 1949 – Nové výsledky o Jordan-Hölderově větě ve svazech
8. 1. 1951 – Diskuse o názvosloví v algebře
22. 1. 1951 – Matematická konference v Paříži v září 1949 věnovaná
algebře a teorii čísel
12. 3. 1951 – Poznámka k problému č. 6 z knihy problémů:
Existence nekonečně mnoha prvočísel tvaru $n^2 + 1$
10. 12. 1951 – Algebra v Sovětském svazu
8. 12. 1952 – Muhamed ibn Músá al Chwarizmí, velký matematik
Starého Chorezmu
4. 5. 1953 – Sovětská diskuse o algebře
20. 5. 1953 – Vědecká činnost V. Jarníka
11. 9. 1953 – Der Schreiersche Satz in Verbänden
13. 4. 1954 – Problém jednoznačnosti ve větách Jordan-Hölderově
a Schreierově
25. 4. 1955 – Algebra na Moskevské univerzitě
6. 9. 1955 – O práci školské komise při I. sekci ČSAV
7. 9. 1955 – Grupy jichž všechny podgrupy jsou charakteristické
5. 11. 1956 – O kongresu Mezinárodní unie pro dějiny přírodních věd
ve Florencii v září 1956
23. 9. 1957 – Bemerkungen zum sogen. Testproblem von Kaplansky
20. 12. 1957 – Přednáška na oslavu 60. narozenin V. Jarníka
5. 1. 1959 – Život a dílo prof. dr. F. Vyčichla
17. 10. 1960 – II. konference maďarských matematiků v Budapešti
12. 12. 1960 – Matematické sympozium konané v Berlíně při oslavách
150. výročí založení Humboldtovy university
18. 4. 1962 – 100 let Jednoty (Praha)
2. 6. 1962 – 100 let Jednoty (Zvolen)

- 2.-3. 7. 1964 – O teorii množin (Svit)
- 6.-7. 7. 1964 – O teorii množin (Zvolen)
- 3. 11. 1966 – O mezinárodním sjezdu v Moskvě
- 18. 11. 1966 – Několik poznámek o úrovni naší všeobecně vzděl. školy
- 2. 3. 1967 – Pedagogická sekce mezinár. mat. kongresu v Moskvě 1966
- 1. 9. 1967 – Někotorye aspekty i problemy iz teorii univ. algeber
- 3. 11. 1967 – Rozvoj sovětské matematiky po VŘSR
- 5. 9. 1969 – Die Algebra und die Mengenlehre
- 15. 5. 1972 – A. G. Kuroš a sovětská škola teorie grup (Praha)
- 13. 6. 1972 – A. G. Kuroš a sovětská škola teorie grup (Bratislava)
- 20. 11. 1972 – E. Noetherová a vznik moderní algebry (Praha)
- 5. 6. 1973 – E. Noetherová a vznik moderní algebry (Bratislava)
- 26. 8. 1974 – Jak Jednota pečovala a pečuje o terminologii matematiky
- 11. 3. 1975 – O díle a významu Karla Petra
- 19. 2. 1976 – Pražský matematický život mezi světovými válkami
- 20. 10. 1977 – Gaussovy práce z teorie čísel

Konference, sjezdy

Vladimír Kořínek se zúčastnil řady konferencí, sjezdů a obdobných akcí. Následující přehled, který patrně není úplný, se snaží postihnout ty nejdůležitější.

26.- 29. 5. 1928 – Praha	6. sjezd čs. přírodopytčů, lékařů a inž.
a sjezd čs. matematiků a fyziků
3.- 10. 9. 1928 – Bologna	Mezinárodní kongres matematiků
23.- 28. 9. 1934 – Praha	2. sjezd matematiků zemí slovanských
1935 – Moskva	Topologická konference
13.- 18. 7. 1936 – Oslo	Mezinárodní kongres matematiků
20.- 29. 9. 1948 – Varšava	6. sjezd polských matematiků
28.8.- 4. 9. 1949 – Praha	Společný sjezd polských
a československých matematiků
23.- 30. 9. 1949 – Paříž	Kolokvium o algebře a teorii čísel
6.- 12. 9. 1953 – Varšava	8. sjezd polských matematiků
1.- 8. 9. 1955 – Praha	4. sjezd čs. matematiků
duben 1956 – Stockholm	Mezinárodní zasedání obránců míru
3.- 9. 9. 1956 – Florencie, Miláno	8. mezinár. sjezd pro dějiny přír. věd
21.- 23. 9. 1957 – Szeged	Jubilejní sjezd Mat. spol. J. Bolyaie
15.- 20. 9. 1958 – Smolenice	Konference o vyučování matematice
20.- 24. 4. 1959 – Giessen	6. zasedání UNESCO
23.- 29. 5. 1959 – Berlín	Freundschaftswoche
26.- 30.10. 1959 – Oberwolfach	Kolokvium o uspořádaných množinách
30.11.-2.12. 1959 – Brno	1. celostátní konference
o elementární matematice
2.- 6. 5. 1960 – Paříž	7. zasedání UNESCO
23.5.- 20. 6. 1960 – SSSR	studijní pobyt
24.- 31. 8. 1960 – Budapešť	2. sjezd maďarských matematiků

3.- 5.10. 1960 – Liblice	I. Konference čs. historiků přírodních, lékařských a technických věd
5.- 18.11. 1960 – Berlín	Oslavy 150 let Humboldtovy univerzity
1.- 8. 9. 1961 – Praha	Topologické sympozium
5.- 10. 9. 1962 – Praha	Equadiff
3.- 22. 5. 1963 – Rumunsko	studijní pobyt
27.5.- 1. 6. 1963 – Berlín	Nové směry výzkumu v teor. mat.
2.- 8. 9. 1963 – Tihany	Kolokvium o Abelových grupách
5.- 6.11. 1964 – Brno	Informativní konference o modernizaci školské matematiky
7.- 11. 9. 1964 – Varšava	Konference o obecné algebře
26.- 30. 4. 1966 – Tatr. Lomnice	Konference čs. matematiků
16.- 26. 8. 1966 – Moskva	Mezinárodní sjezd matematiků
29.8.- 3. 6. 1966 – Praha	2. topologické sympozium
5.- 14. 9. 1966 – Lubochňa	Letní škola o teorii množin a obecné algebře
29.8.- 7. 9. 1967 – Varna	2. sjezd bulharských matematiků
17.- 22. 6. 1968 – Smolenice	Konference o teorii pologrup
1.- 10. 9. 1969 – Cikháj	Letní škola o abstraktní algebře a uspořádaných množinách
30.8.- 3. 9. 1971 – Praha	3. topologické sympozium
2.- 10. 9. 1973 – Krpáčová	Letní škola o abstraktní algebře a uspořádaných množinách
26.- 29. 8. 1974 – Poruba	Konference čs. matematiků
1.- 10. 9. 1975 – Terchová	Letní škola o abstraktní algebře a uspořádaných množinách

Poznamenejme, že v roce 1946 byl V. Kořínek státním úřadem plánovacím navržen na studijní cestu do Sovětského svazu; tato cesta se však neuskutečnila. Roku 1949 měl jet na přednáškový pobyt na bulharských univerzitách; o cestu však neměl zájem, neboť v Bulharsku se nikdo nezabýval ani teorií grup ani teorií svazů, a proto by cesta pro něho nebyla přínosem. Roku 1960 byl ministerstvem školství a kultury navržen na studijní pobyt ve Francii; V. Kořínek tuto cestu odmítl, neboť pro administrativní přetížení by si nemohl připravit přednášky – uvedl, že by chtěl cestu uskutečnit až v roce 1962.

Dne 7. února 1950 požádal V. Kořínek ministerstvo školství o povolení cesty do USA na mezinárodní kongres matematiků v Cambridge, který se měl konat v srpnu a září roku 1950. Jeho cesta měla začít v Polsku, kde měl přednášet, odtud měl jet s polskou výpravou lodí, což by bylo poměrně levné. Tato cesta mu však nebyla povolena.

Členství ve společnostech, organizacích, komisích, redakčních radách

Vladimír Kořínek byl členem řady převážně odborných organizací a společností; o jeho bohatých aktivitách v Jednotě československých matematiků a fyziků a v Československé akademii věd bylo již výše pojednáno.

Jak již bylo uvedeno, v září 1935 podnikl V. Kořínek měsíční studijní cestu po Sovětském Svazu. Poté se stal členem Společnosti pro kulturní a hospodářské styky se SSSR, pracoval ve vědecké sekci této společnosti. Dne 4. března 1960 dostal čestný odznak Svazu československo-sovětského přátelství.

Byl též členem Československého výboru obránců míru (v letech 1955 až 1965); v dubnu roku 1956 byl ve Stockholmu jako člen československé delegace na mezinárodním zasedání Výboru obránců míru.

Roku 1958 se V. Kořínek stal náhradníkem stálého zástupce Československa v mezinárodním poradním výboru pro vědecký výzkum v přírodních a exaktních vědách UNESCO. V letech 1959 až 1968 byl členem Československé komise pro spolupráci s UNESCO delegovaným Československou akademií věd. V rámci spolupráce s UNESCO se jako zástupce Československa účastnil zasedání poradního výboru pro exaktní a přírodní vědy UNESCO, a to v Giessenu (20. až 24. dubna 1959) a v Paříži (30. dubna až 11. května 1960).

V letech 1960 až 1964 byl V. Kořínek členem státní komise pro vědecké hodnosti a tituly při Ministerstvu školství, do roku 1965 byl předsedou několika komisí pro obhajoby ad hoc. V letech 1965 až 1970 byl předsedou státní komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací (CSc.) z algebry a teorie čísel v Praze a členem obdobné komise v Bratislavě. Ve stejných letech byl předsedou státní komise pro obhajoby doktorských disertačních prací (DrSc.) z algebry a teorie čísel. Po roce 1970 v těchto komisích působil již jen jako člen.

Byl též členem redakčních rad následujících časopisů:

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky – 66(1937) až 74(1949)

Časopis pro pěstování matematiky – 76(1951) až 78(1953)

Czechoslovak Mathematical Journal – 1(1951) až 31(1981)

Commentationes Mathematicae Universitatis Carolinae – 1(1960) až 22(1981)

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie – 3(1958) až 5(1960)

Významná ocenění

V roce 1960, u příležitosti 15. výročí osvobození republiky, byla V. Kořínkovi za mimořádné zásluhy o rozvoj univerzity udělena stříbrná medaile UK.

Nejvýznamnějším oceněním, kterého se mu dostalo, byl Řád práce. Ten mu byl propůjčen prezidentem republiky dne 18. dubna 1962 za práci pro Jednotu československých matematiků a fyziků; bylo to při oslavách stého výročí jejího založení.

Roku 1968, u příležitosti padesátého výročí vzniku republiky, obdržel za zásluhy o univerzitu pamětní medaili UK.

U příležitosti svých sedmdesátých narozenin převzal V. Kořínek v Brně dne 17. dubna 1969 stříbrnou medaili Univerzity Jana Evangelisty Purkyně¹¹¹ a o den později mu prezident ČSAV předal zlatou plaketu Bernarda Bolzana *Za zásluhy o rozvoj matematických věd.*

¹¹¹ Dříve i nyní Masarykova univerzita.

Dne 20. dubna 1978 byl V. Kořínek při oslavách 25. výročí založení matematicko-fyzikální fakulty vyznamenán fakultní medailí prvního stupně.

Manželství

Dne 11. května 1951 se Vladimír Kořínek na Staroměstské radnici oženil s PhDr. Olgou Lešanovskou. Narodila se dne 4. února 1905 v Táboře jako dcera finančního úředníka Karla Lešanovského (nar. 1875) a Olgy, rozené Klímové (nar. 1877). Byla středoškolskou profesorkou latiny a francouzštiny; před válkou učila na francouzském gymnáziu dívky z lepších rodin, o prázdninách s nimi jezdila do Francie. Po válce byla profesorkou gymnázia v Praze XI v Kubelíkově ulici, od roku 1953 vyučovala na 4. osmileté škole v Praze II v Josefské ulici. V padesátých letech učila nepovinnou latinu na jedenáctileté střední škole v Praze-Košířích, kterou shodou okolností navštěvovala Kořínkova neteř Jana.

Tetička byla perfektní učitelka. Opravdu, včetně toho, co v normálním styku leze lidem na nervy. Prostě opakovala všechno třicetkrát a ještě zdůraznila pointu. Když však jí pak člověk slyšel ve škole při nějakém výkladu, tak s překvapením zjistil, že opakované má v tomto případě své velké opodstatnění. Ačkoli byla tzv. „přísná“, museli jsme se učit, měla pro mládež velké pochopení, byla značně oblíbená a mnohdy působila i jako důvěrnice. Vzpomínám na velmi dojemné dopisy, které jí psala řadu let bývalá žačka, která maturovala těhotná a pak žila a pracovala sama s dítětem na svobodárně někde v Litvínově. Olinka měla vřelý vztah s mnoha svými studenty, ale nejmilejší byli první maturanti, „heydrichiádoví“, kteří jí nikdy neopomněli pozvat a později i dovézt na své setkání.¹¹²

V době svatby bylo Olze 46 let, děti neměla. Asi to byla škoda, neboť děti měla velmi ráda a rozuměla si s nimi. Svého manžela provázela na jeho cestě životem až do smrti, o řadu let ho přežila; zemřela dne 7. dubna 1994.

Konec života

Dne 22. září 1976 podstoupil Vladimír Kořínek operaci kýly a strávil deset dnů v nemocničním ošetření. Vážná nemoc ho pak postihla na sklonku života. Dne 17. ledna 1981 napsala O. Kořínková Vlastinilu Dlabovi:

Vážený pane profesore,

myslím, že je tomu velmi dávno, co manžel reagoval na četné a zajímavé vzpomínky z Vašich matematických cest a pobytů. Vláda už dlouho postonával (v dubnu mu bude 82 let) a je nyní od 10. října 1980 v nemocničním ošetřování.

Děkuji Vám srdečně jménem mužovým i svým za všechny pozdravy, které zůstaly bez odezvy, a prosím, abyste se na muže pro jeho mlčení nehněval. ...

Jana Zachová vzpomíná na tu dobu takto:

Tetička se o něj starala až do samého konce. Nejdříve doma a potom, když se dostal do sanatoria v Mníšku pod Brdy, za ním prakticky denně jezdila. Tam také zemřel.

¹¹² Jana Zachová.

Bylo to 2. června 1981; pohřeb se konal dne 10. června ve velké obřadní síni ve Strašnicích. Dne 15. prosince 1981 O. Kořínková V. Dlabovi napsala:

Vážený pane profesore,

hodně opožděně Vám zasílám manželův obrázek, k němuž připojuji ještě své osobní vřelé díky za to, že jste věřil v setkání s Vládou a těšil se na ně. Škoda, přeškoda.

Mužovo onemocnění se hlásilo pozvolna. Stěžoval si, že se necítí dobře, že ho pobolívá hlava (dříve neznal bolení hlavy), že se mu nechce ven atd. Dne 7. října 1980 přišel první atak na Karlově náměstí, když jsme se vraceli z příznivé lékařské kontroly a dlouho čekali na taxík. Od 10. října pak muž vystřídal několik léčebných zařízení a domů se už nevrátil. Fyzicky, myslím, moc netrpěl; horší byly občasné chvíle jasného vědomí. Seděla jsem u něho, když odešel navždy. Bylo to nepříliš dlouho po jeho dvaosmdesátých narozeninách a krátce po třicátém výročí naší svatby. ...¹¹³

Dne 18. dubna 1984 uspořádala matematicko-fyzikální fakulta UK, Matematický ústav ČSAV, vědecké kolegium matematiky ČSAV a Jednota československých matematiků a fyziků vzpomínkové shromáždění u příležitosti 85. výročí narození akademika Vladimíra Kořínka. Úvodní projev měl děkan fakulty prof. K. Vacek, o životě a díle V. Kořínka promluvili jeho spolupracovníci a žáci.

Osobnost

Vladimír Kořínek byl velmi pevnou osobností, výjimečným člověkem širokého rozhledu, byl čestný a spravedlivý. Měl své zásady, které dodržoval, byl přísný na sebe a očekával poctivý a odpovědný přístup k práci i od ostatních. Přestože měl již od mládí levicové názory, nepodleh tlaku doby a do komunistické strany nikdy nevstoupil. V řadě situací se projevovala jeho statečnost a neohroženost.

Po celý život korespondoval s českými, slovenskými i zahraničními matematicky, dopisy pečlivě uschoval, nevyhýbal se ani kontaktům s našimi matematicky, kteří byli v emigraci (V. Dlab, J. Löwig (1904–1995), L. Janoš, I. Babuška (nar. 1926) atd.).¹¹⁴

O Kořínkově působení ve funkci děkana v padesátých letech píše K. Drbohlav a L. Procházka v článku [DP1]:

Nebylo tehdy snadné zastávat tuto odpovědnou funkci, neboť podmínky pro práci na vysokých školách nebyly v tu dobu právě příznivé, leč díky svým charakterovým vlastnostem, své čestnosti a přímosti, ale také energičnosti, houževnatosti a osobní statečnosti získal sobě i celé fakultě velkou autoritu. Jeho mimořádný smysl pro pravdu a spravedlnost mu vždy zjednával a stále zjednával zaslouženou vážnost u všech, kdo s ním jakýmkoli způsobem přicházejí do styku. ([DP1], str. 243)

¹¹³ Kopie dopisů poskytl laskavě prof. V. Dlab.

¹¹⁴ Jeho korespondence je uložena v Archivu AV ČR, fond V. Kořínek.

Následující epizoda z Kořínkova života dokumentuje jeho přesnost a zásadovost.

V srpnu 1973 byl Vladimír Kořínek požádán Encyklopedickým ústavem ČSAV o spolupráci na připravovaném vydání desetisvazkové Československé encyklopedie; měl připravit některá hesla z matematiky. Když odesílal zpět dotazník pro externí spolupracovníky, přiložil k němu dopis, upozorňující Encyklopedický ústav na nedopatření vyskytující se v Příručním slovníku naučném. První připomínkou bylo, že je ve Slovníku vynecháno heslo „Karel Petr“.

*Petr byl zakladatelem a budovatelem naší vědecké matematiky. Má jistě pro českou matematiku daleko větší význam než František Studnička, který v SN uveden je (právem) s přelichavým oceněním svého díla. Vynechání hesla Karel Petr je chyba hesláře osob, na jehož sestavení matematikové neměli vůbec účast.*¹¹⁵

V. Kořínek rovněž nesouhlasil s následující větou v odstavci *Věda* v hesle *Československo*:

*Čeští matematikové (E. Čech, V. Hlavatý aj.) se uplatňují mezinárodně.*¹¹⁶

V. Kořínek píše:

Po Eduardu Čechovi měl být rozhodně uveden jako druhý nejpřednější matematik této doby Vojtěch Jarník ...

Ve svém dopise vyzdvihl význam Jarníkových vědeckých prací i jeho vynikající učitelskou činnost. Připomínka na toto téma se objevuje i v Kořínkově článku [K93], který napsal u příležitosti Jarníkových sedmdesátých narozenin pro časopis *Vesmír*.

Vladimír Kořínek byl velmi přímý, své názory sděloval bez okolků. Když například v únoru 1960 sepisoval svůj *Osobní plán kádrového růstu*, odpověděl pouze na dvě otázky a pak připsal tato slova:

Na ostatní body vůbec neodpovídám, protože by to byla naprosto zbytečná práce. Proschůzují týdně kolem 20 hod. a proadministrují aspoň dalších 10. Za těchto poměrů nemůže být vůbec řeči o tom, že bych mohl plánovat nějak svoji vědeckou práci, že bych napsal nějaké učebnice, monografie a skripta a že bych se mohl zúčastnit větší měrou života na fakultě. Protože věci vypadají tak, že tyto poměry budou trvat ještě léta, nemá vůbec smysl, abych sestavoval nějaký osobní plán. Ti, kteří si sestavování osobního plánu vymysleli, udělali by lépe, kdyby se před tím postarali o vytvoření snesitelných podmínek na fakultě pro vědeckou práci.

Nadměrná administrativa Vladimíru Kořínkovi vadila. Ještě více mu však vadila práce, o níž se domníval, že je neúčelná, a především práce odbytá nebo špatně provedená. Uvedme konkrétní příklad.

Na podzim roku 1965 obdržel Vladimír Kořínek z děkanátu fakulty *Evidenční list* pro shromáždění údajů o vysokoškolských pracovnících s připojenými velmi vágními pokyny děkanátu. V. Kořínek evidenční list nevyplnil, napsal však dopis ministerstvu školství a kultury, v němž mimo jiné píše:

¹¹⁵ Dopis z 8. prosince 1973. Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

¹¹⁶ Příruční slovník naučný, díl I, Praha, 1962, str. 445.

Aby bylo jasno, dobře rozumím tomu, jak se podobné evidenční listy sestavují. Byl jsem totiž v letech 1931–1935 úředníkem Státního úřadu statistického, kde jsem podobné věci dělal. Každý začátečník v těchto pracích tam věděl, že k takovému evidenčnímu listu nutno připojit návod, který vysvětlí jednoznačně, co má být v jednotlivých rubrikách napsáno. Jinak tam napíše každý něco jiného, a karty podle takových evidenčních listů sestavené, nebudou mít vůbec žádnou cenu. Bude to jen mrhání státních peněz a času pracovníků.

Kdyby si ti, kteří sestavovali evidenční list, napsali k tomu i návod, přišli by na leccjaké věci, které třeba v evidenčním listě vynechat, doplnit nebo jinak upravit. Dokladem toho je na příklad sloupec „Zproštění“ v rádcích věnovaných udělení státních cen a řádů. To je markantní svědectví, jak nedbale a s jakou neznalostí věci byl evidenční list sestavován.

Jakmile dostanu evidenční list, v němž bude jasno, co má v jednotlivých rubrikách stát, do týdne ho vyplněný vrátím.¹¹⁷

Během života se V. Kořínek angažoval v četných aktivitách, které považoval za prospěšné pro všestranný vývoj české vzdělanosti, pro rozvoj vysokých škol, vědeckých institucí, vědecké práce apod. Ztratil tak mnoho času, který mohl věnovat své práci v matematice. Roku 1972 vyjádřil velké pochybnosti o smyslu svých dřívějších četných činností:

V mé vlastní práci mně vadila přemíra organizační a administrativní práce především v padesátých letech, kdy člověk nebyl ještě tak starý a byl duševně dosti pružný, že mohl daleko více ve vědě vykonat, než skutečně vykonal byv zaneprázdněn řadou časově velmi náročných funkcí. Bohužel dalším vývojem se ukázalo, že většina prací spojených s těmito funkcemi byla bezvýznamná a že by společnost nikterak neutrpěla, kdyby většina těchto prací nebyla vykonána.¹¹⁸

V. Kořínek měl široký rozhled, hovořil plyně čtyřmi světovými jazyky (angličtina, francouzština, němčina a ruština), ovládal výborně latinu, jako absolvent klasického gymnázia i něco z řečtiny a zajímal se i o méně známé jazyky a kultury. Odebíral a pečlivě četl mimo jiné i časopis *Nový Orient*.

Měl doma učebnici korejštiny, znal principy vietnamštiny, i když samozřejmě nehovořil. Když v šedesátých letech uvažovali s tetičkou o zájezdu do Finska, Akademik¹¹⁹ začal tím, že si koupil učebnici finštiny a prokousal se několika prvními lekcemi.

Jeho knihovna byla obrovská a byly v ní skutečné poklady. Dalo se s ním hovořit o literatuře nejrůznějšího typu, třeba o teorii češtiny nebo o buddhismu.

Po celý svůj život se také zajímal o světové dění, jeho jazykové znalosti se mu k tomu velmi hodily. Válečný zvyk poslouchání zakázaného „Londýna“ se mu stal téměř životní potřebou, poslech zpráv z BBC patřil k jeho denním rituálům. Ke sledování událostí ve světě ve francouzštině sloužilo pravidelné pročítání „Lima“ (L'Humanité), což bylo jedno z mála periodik zpoza železné

¹¹⁷ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

¹¹⁸ Pasáž z komplexního pracovního politického hodnocení, které napsal V. Kořínek dne 22. dubna 1972, Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

¹¹⁹ Rodinná přezdívka Vladimíra Kořínka.

opony, které si bylo možno v socialistickém Československu předplatit. Vzpomínám si, že „Akademikova politická exposé“ byla nedílnou součástí nejrůznějších sešlostí, ať rodinných nebo přátel z Řadova, která jsme pozorně sledovaly i my, dorůstající děti. Vybavuje se mi například napjatá atmosféra při posuzování „maďarských událostí“ v roce 1956.¹²⁰

Vladimír Kořínek byl velmi vznětlivý. Jakmile bylo něco proti jeho zásadám, dovedl se rychle rozčítit, křičel a bouchal do stolu. Rozzlobit ho dokázala i drobnost, například hodiny, které nešly a nebyly nařizeny na 12 hodin podle nepsaného zvyku, nesmazaná tabule v posluchárně, nepořádek nebo chybějící křída. V takových případech křičel, běžel za tajemníkem fakulty, aby zjednal nápravu. Protože si sám tolik potrpěl na pořádek, velmi ho popudilo i to, když někdo na své přednášce řádně nečísloval věty.

Jednou z věcí, která ho skutečně rozlítla, byl článek A. C. Nora (1903–1986) *Matematika a jazyk* otištěný v Lidové demokracii dne 25. května 1958, v němž byly kritizovány matematické výrazové prostředky. Po přečtení článku v rozčilení pobíhal po pracovně a bouchal do stolu, aby se uklidnil.¹²¹

O Kořínkově temperamentu se zmiňuje i Štefan Schwarz:

Pamätám si na prednášku E. Borela asi z roku 1936, ktorý bol v tom čase aj významným francúzskym verejným činiteľom. Prítomných bolo asi 200 ľudí. Prednášal niečo o počte pravdepodobnosti, ale až príliš elementárne. Pamätám si, ako v mojej prítomnosti zúfalo nariekal prof. Kössler „Čo si ten človek o nás myslí?“ a prof. Kořínek mu pritom temperamentne sekundoval.¹²²

Vladimír Kořínek byl velmi pečlivý, v některých směrech až pedantický. Na desky sešitů s poznámkami si často psal nejen to, co v nich je, ale i kolik stran je popsaných. Na pozvánky či zápisy ze schůzí poznamenal *Četl*, případně *Četl, Vl. Kořínek* a někdy připojil i datum. Nejrůznější lístečky s poznámkami zakládal do své knihovny, do materiálů k přednáškám a do dalších písemností. Uvedme dva příklady:

V těchto deskách jsou fotokopie a jeden separát důležitých prací, které třeba prostudovat.

Některé jsou zkatologizovány, jiné nikoliv.

Většina se týká univerzálních algeber.

31. 8. 1965

Vl. Kořínek

Časopis pro pěstování matematiky Ročník 73. 1945 sešit 3 vzal jsem domů pro přednášku o Petrovi.

24. 2. 1975

¹²⁰ Jana Zachová.

¹²¹ O fejetonu A. C. Nora a Kořínkově reakci jsou podrobnější informace v kapitole *Ostatní články Vladimíra Kořínka*.

¹²² Viz *Pätnášť otázok akademikovi Štefanovi Schwarzovi*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie 24(1979), 245–253. Zveřejněno též v knize K. Nemoga, B. Riečan (ed.): *Matematika v b mol. Štefan Schwarz – matematik a pedagóg*, VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava 1999, str. 88–100.

V. Kořínek si zaznamenával práce, které prostudoval, na volných listcích formátu A5. V pravém horním rohu bylo slovo *Anotace*, nahoře přesná citace, potom stručná charakteristika článku, případně vypsany nejdůležitější výsledek, někdy i Kořínkův komentář. Např. *Nerozumím této větě*.

Až přílišnou pečlivost můžeme pozorovat i v celém Kořínkově soukromém životě. V rodině se například zachoval malý sešitek, do něhož podrobně zaznamenával, kdy a co posílali sestře Jarmile do koncentračního tábora. Byly to poznámky typu: Dne toho a toho – teplé prádlo.

Je velmi pravděpodobné, že takováto extrémní pečlivost a důkladnost, která vyžadovala množství času a energie, brzdila V. Kořínka v jeho vědecké práci.

Kořínkova pečlivost se projevovala i v přípravách na výuku. Na všechny přednášky si psal podrobné přípravy, podle nichž pak přednášel. V jeho pozůstalosti byly např. nalezeny heslovité poznámky týkající se vyučování, které jsou nadepsané *Výklad na besedě zaměstnaneckého úseku ČSM na MFF dne 11. ledna 1962, Učitel na universitě*. Uvedme některé z nich:

Něco znát neznamená daleko ještě umět tomu učit.

Aby učitel nějaké disciplíně dobře učil, k tomu je nutno, aby z té disciplíny znal daleko více než je učební látka.

Cvičení. Nutno si příklady předem dobře vybrat a předem úplně propočítat.

Přednášky: úplně napsané a promyšlené, nutno vždy mít připravenou symboliku. Začátečník musí mít připravena i slova. ...

Semináře studentské. ... Hlavní věcí je mít připraveny lehké (studentské) problémy a udělat celý seminář tak zajímavý, aby studenti do něho rádi chodili a pokoušeli se řešit dané problémy.¹²³

Svémi zásadami (a nejen pedagogickými) se Vladimír Kořínek vždy řídil. Všechny jeho přednášky tak měly přísný řád, „nepřeskakovalo“ se od problému k problému. Důsledkem jeho pečlivosti a důkladnosti však bylo i to, že v přednáškách zpravidla daleko nedošel, neboť se podrobně věnoval všem detailům úvodních partii.

Na studenty byl V. Kořínek přísný, ale nebyl neoblíbený. Snad proto, že byl náročný na sebe i na druhé a zároveň čestný a spravedlivý. Říká se, že nebylo nic horšího, než být přistížen ve cvičeních nepřipravený. To byla opět jedna ze situací, kdy se dokázal velmi rozzlobit.

V. Kořínek však „bojoval“ i za studenty. V době, kdy působil jako děkan fakulty, dbal na dodržování pravidla, že se pro udělení zápočtu nesmí zkoušet. Zápočet se uděloval za účast ve výuce. Jakmile děkan Kořínek zjistil, že některý asistent na udělení zápočtu zkouší, byl z toho „velký malér“.

O svém učitelském působení V. Kořínek napsal:

Domnívám se, že učitelská činnost na MFF, pokud se týkala studentů vědeckých specializací, se mi dobře dařila. Pokud jsem přednášel budoucím učitelům

¹²³ Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

na středních školách, byl jsem s výsledky daleko méně spokojen. Ačkoliv jsem se snažil přizpůsobit své výklady těmto posluchačům a vycházel jsem vždy z jejich vědomostní úrovně, výsledky byly celkem velmi slabé. Příčina byla v tom, že na učitelskou větev se hlásili velkou většinou velmi slabí studenti, kteří měli zájem jen na tom, aby s úspěchem ukončili studium, nikoliv však, aby se něčemu naučili a svůj studijní obor hlouběji poznali.¹²⁴

Jak již bylo zmíněno, nesmělo se u Kořínků nic vyhodit. Tato šetrnost byla v rodině dlouho zakořeněna, Kořínkova manželka Olga se jí později přizpůsobila.

*Bylo neštěstí těch dvou lidí, že měli obrovský byt. Ten byl zanesený krámy, protože se nic nesmělo vyhodit. Všechno bylo schované, pečlivě převázané a ocedulkované, např. Vládkovy staré galoše a podobně.*¹²⁵

Poznamenejme pro zajímavost, že V. Kořínek používal jako poznámkové lístečky rozřezané obálky z úřední korespondence; vnitřní strana byla totiž čistá!

O Vladimíru Kořínkovi se dodnes vypráví řada anekdotických historek. Splňoval totiž lidovou představu o nepraktickém a roztržitém matematikovi. Některé historky jsou pravdivé, mnohé jsou zkreslené, jiné zcela smyšlené.¹²⁶ Zdá se, že některé pramenily z Kořínkova smyslu pro humor, některé z jeho roztržitosti, jiné však patrně vymýšleli ti, kterým vadila Kořínkova odvaha, zásadovost, principiálnost a pevnost charakteru, a proto se ho snažili zesměšnit. Uvedme několik autentických příhod.

Na svých přednáškách si V. Kořínek vždy našel „svého studenta“, na kterého se občas obracel s dotazem, zda přednášce rozumí. Pokud při přednášce narazil na složitější problém a měl pocit, že studenti látku nepochopili, zeptal se: *Rozuměl pan Janoš?* Když dostal kladnou odpověď, bylo vše v pořádku a pokračoval v přednášce. Jednou však byly všechny tabule popsány složitým důkazem a na svůj dotaz nedostal odpověď. Vzal své přípravy, pečlivě prošel to, co bylo napsáno na tabulích, a prověril, že nikde není chyba. Pak důrazně prohlásil: *A tím je důkaz proveden!*

Jedna z tehdejších poslucháren měla dva vchody, jeden vpředu, druhý vzadu. V. Kořínek přišel na přednášku a zjistil, že v posluchárně není křída. Vyšel tedy předním vchodem z posluchárny, vešel zadními dveřmi a zeptal se, zda mají v posluchárně křídu. Studenti po pravdě odpověděli, že ne. V. Kořínek vyšel ze zadních dveří posluchárny, vzápětí vešel předním vchodem a prohlásil: „Vedle také nemají křídu!“¹²⁷

Připomínají se některé Kořínkovy výroky, kterými patrně zpestřoval své přednášky:

¹²⁴ Úryvek z komplexního pracovně politického hodnocení, které V. Kořínek sepsal dne 22. dubna 1972. Archív AV ČR, fond V. Kořínek.

¹²⁵ Jana Zachová.

¹²⁶ Jan Klíma (nar. 1938) použil ve své knížce *Smrt má ráda poezii* (Čs. spisovatel, Praha, 1966) některé historky, které se vykládaly zejména o V. Kořínkovi a E. Čechovi.

¹²⁷ Pravdivost potvrzuje Jana Zachová, která byla studentkou fakulty, kde Vladimír Kořínek učil. Tato historka zlidověla, na jaře roku 2004 ji v rozhlase bez uvedení konkrétního jména vyprávěl známý „bavič“.

Vezměme si libovolné prvočíslo, například, například, například 49.

Vezměme dvě různá čísla a , b a c .

Vladimír Kořínek byl vždy velmi ochotný, když někdo potřeboval zastoupit na nějakém jednání či schůzi. Jednou ho kdosi žádal, aby šel místo něj na jednání, které se mělo konat již druhý den, 11. května 1951. V. Kořínek to však zvláštním způsobem odmítl, důrazně se omlouval, že nemůže. Žadatel však stále naléhal a tázal se na příčinu odmítnutí. V. Kořínek se všelijak vykrucoval, když však byly prosby čím dál naléhavější, nakonec vyhrkl: *Nemohu, protože se zítřka žením!*

Vzhledem k tomu, že se Vladimír Kořínek ženil až v 52 letech, vyprávělo se, že rodiče Olgy byli proti jejich sňatku, a tak se čekalo, až zemřou. Kořínkova neteř Jana to uvádí na pravou míru:

Ne, to není pravda. Strýc byl zamilován do jakési dámy, která byla chudá, krásná, inteligentní a živila se tím, že bohatým dámám dělala šatník, radila, jak se mají oblékat a podobně. To byla jeho velká láska. Moje matka vždycky říkala, že on moc dobře věděl, jakou ženu k sobě potřebuje. Že se mu takové vždycky líbily, ale ony o něj moc nestály. Jeho velká láska však dala přednost někomu jinému a pak s ním byla nešťastná. S tetičkou se strýc znal dlouhá léta. Jezdili spolu s celou společností na hory, tetička byla nadšená sportovkyně. Maminka jí zemřela, tatínek měl cukrovku a ona byla jejich jedinou dcerou. Když se tedy Akademik konečně rozhoupal a požádal ji o ruku, tak ona řekla, že to nyní nepadá v úvahu, že doslouží tatínkovi. Když potom tatínek zemřel, byla svatba.

Oba byli až zoufale nepraktiční, zato se však dovedli skvěle bavit intelektuálně, třeba tím, jak by se latinsky řeklo „splachovací záchod“.

Jana Zachová přidává ještě následující příhodu:

Můj bratr vykládal, jak byl svědkem manželské výměny názorů, která se odehrávala v kuchyni u plynového sporáku, kde si Akademik právě připravoval známým rituálem svou proslulou kávu. Tetička zřejmě dospěla k názoru, že další diskuse nevede ke kýženému závěru, a středoškolská profesorka v ní ukončila delší debatu slovy: „A vůbec, Koříнку, když se mnou mluvíte, postavte se rovně a vyndejte ruce z kapes!“ Akademik prý byl tak překvapen, že razantně přivřel víko sporáku na hořící hořák a beze slova odešel.

Osobnost Vladimíra Kořínka je velmi dobře charakterizována ve dvou závěrečných kapitolách této monografie; jsou v nich otištěny některé dokumenty z Kořínkovy pozůstalosti a vzpomínky pamětníků.

LITERATURA

- [Sch] Schwarz Š., *Akademik Vladimír Kořínek šedesiatnikom*, Časopis pro pěstování matematiky **84** (1959), 222–235, článek je též otištěn (bez Kořínkova seznamu publikací) v knize K. Nemoga, B. Riečan (ed.): *Matematika v b mol. Štefan Schwarz – matematika a pedagog*, VEDA, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1999, str. 37–40.

- [HJV] Holubář J., Jarník V., Vilhelm V., *K šedesátinám akademika Vladimíra Kořínka*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **4** (1959), 724–730.
- [D1] Drbohlav K., *Akademik Vladimír Kořínek šedesátníkem*, Matematika ve škole **9** (1959), 257–260.
- [Iv] Ivan J., *Akademik Vladimír Kořínek šesdesátníkem*, Matematicko-fyzikální časopis **9** (1959), 69–70.
- [Re] Redakce, *Jubilej akademika Vladimíra Kořínka – To academician Vladimír Kořínek on the Occasion of his Sixtieth Birthday*, Československij matematiceskij žurnál – Czechoslovak Mathematical Journal **9(84)** (1959), 305–308.
- [X] *60 let akademika profesora dr. V. Kořínka*, Lidová demokracie, str. 5, 18. 4. 1959; nepodepsáno.

* * *

- [D2] Drbohlav K., *Životní jubileum akademika Vladimíra Kořínka*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **9** (1964), 249–250.

* * *

- [DP1] Drbohlav K., Procházka L., *Sedmdesátiny akademika Vladimíra Kořínka*, Časopis pro pěstování matematiky **94** (1969), 242–244.
- [DP2] Drbohlav K., Procházka L., *Sedmdesátiny akademika Vladimíra Kořínka*, Aplikace matematiky **14** (1969), 250–252.
- [Mi] Mikulčák J., *70 let akademika Vladimíra Kořínka*, Matematika ve škole **19** (1968/69), 497–498.
- [Ko] Kolibiar M., *K sedemdesiatce akademika Vladimíra Kořínka*, Matematicko-fyzikální časopis **19** (1969), 167–168.
- [DP3] Drbohlav K., Procházka L., *Seventieth Birthday of Professor Vladimír Kořínek*, Czechoslovak Mathematical Journal **19(94)** (1969), 368–369.
- [Y] *Akademik Vladimír Kořínek*, Listy, týdeník svazu čs. spisovatelů **2** (1969), str. 13, č. 14 z 10. 4. 1969; nepodepsáno, autorem je patrně K. Drbohlav.
- [P1] Procházka L., *Oslava sedmdesátých narozenin akademika Vladimíra Kořínka*, Časopis pro pěstování matematiky **95** (1970), 113.

* * *

- [D3] Drbohlav K., *Akademik Vladimír Kořínek, náš učitel a vzácný přítel*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **19** (1974), 185–187.
- [P2] Procházka L., *K pětasedmdesátinám akademika Vladimíra Kořínka*, Vesmír **53** (1974), 250.

* * *

- [D4] Drbohlav K., *Akademik Vladimír Kořínek osmdesátiletý*, Časopis pro pěstování matematiky **104** (1979), 210–213.
- [BP] Beran L., Procházka L., *Kaleidoskop vzpomínek při příležitosti osmdesátin akademika Kořínka*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **24** (1979), 161–162.
- [D5] Drbohlav K., *Academician Vladimír Kořínek Octogenarian*, Czechoslovak Mathematical Journal **29(104)** (1979), 326–329.

- [D6] kd, *Oslavy osmdesátin akademika Vladimíra Kořínka*, Časopis pro pěstování matematiky **104** (1979), 427, autorem článku je Karel Drbohlav.
- [D7] kd, *Osmdesátiny akademika Vladimíra Kořínka*, Vesmír **58** (1979), 123, autorem článku je Karel Drbohlav.
- [Z] *Životní jubileum akad. Vl. Kořínka*, Informační zprávy MFF UK **1** (1979), 25.

* * *

- [D8] Drbohlav K., *Zemřel akademik Vladimír Kořínek*, Časopis pro pěstování matematiky **107** (1982), 101–103.
- [Be] Beran L., *Za akademikem Vladimírem Kořínkem*, Aplikace matematiky **27** (1982), 79–81.
- [D9] Drbohlav K., *Za akademikem Vladimírem Kořínkem*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **27** (1982), 48.
- [No] Novák J., *Akademik Vladimír Kořínek (18. 4. 1899 – 2. 6. 1981)*, Věstník ČSAV **91** (1982), 42–43.
- [D10] Drbohlav K., *In Memoriam Academician Vladimír Kořínek*, Czechoslovak Mathematical Journal **32(107)** (1982), 167–168.

* * *

- [D11] Drbohlav K., *Vzpomínkové ohlédnutí za akademikem Vladimírem Kořínkem*, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **35** (1990), 162–164.

* * *

- [HP] Havránek J., Pousta Z. (red.), *Dějiny Univerzity Karlovy IV, 1918–1990*, UK, Karolinum, Praha, 1998.
- [Ve] Veselý F., *100 let Jednoty československých matematiků a fyziků*, SPN, Praha, 1962.
- [Alm] Netuka I., Stiborová M. (ed.), *Jubilejní almanach*, Matfyzpress, MFF UK, Praha, 2002.
- [D] Drbohlav K., *Algebra, logika a teorie množin*, in I. Netuka (ed.): *Vývoj matematiky v ČSR v období 1945–1985 a její perspektivy*, Univerzita Karlova, Praha 1986, 54–69, též Pokroky matematiky, fyziky a astronomie **32(1987)**, 78–85.